

SOCIOKULTURNÍ MINIMUM

pro malé cizince

ME
MIT

Publikace byla financována Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v rámci dotačního programu na podporu aktivit v oblasti integrace cizinců na území ČR pro rok 2010

Mgr. Petra Procházková
Obecně prospěšná společnost NEBELVÍŘ

Vážení kolegové,

díky podpoře Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy se nám podařilo získat finanční prostředky na dopracování publikace Sociokulturní minimum pro malé cizince, která si klade za cíl usnadnit žákům-cizincům první krůčky v neznámém českém prostředí, ve kterém se mnohdy nenadále ocitli.

Žáci-cizinci často přicházejí ze společností, kde funguje odlišná hierarchie a kde neplatí zdvořilostní principy evropské kultury, kde například pro vyjadřování zdvořilosti fungují jiné principy. Žáci-cizinci pocházející ze vzdálených zemí se najednou ocitají ve zcela neznámém prostředí, ve kterém se většinou nejen nedomluví, ale nemusí rozumět ani chování a projevům ostatních lidí. Měli bychom tedy při jejich vzdělávání dbát nejen na rozvoj kompetence komunikativní, ale i na rozvoj kompetence sociokulturní, tak jak je definuje Společný evropský referenční rámec pro výuku jazyků.

Publikace se skládá ze 14 tematických kapitol, jejichž struktura je velice podobná, a navíc je na konci knížky část obsahující důležité fráze k jednotlivým okruhům. Témata, slovní zásobu a fráze jsme vybírali s ohledem na situace, se kterými se malý cizinci nejčastěji setkají. Úvod každé kapitoly tvoří vždy text k danému tématu, který je vedle zároveň přeložen. Klíčová slova a fráze jsou zvýrazněna kurzívou. Na základě informací, které žák z textu získá, může doplňovat navazující cvičení, která jsou doplněna bohatými ilustracemi. Žáci-cizinci mohou s knížkou pracovat i samostatně, protože ke každému cvičení pro ně **najdete na našem webu klíč**. Pro bezproblémovou práci se cvičeními jsou přeložena i zadání. Učitelé mohou publikaci využít v hodinách občanské výchovy i společně s českými dětmi, vytvářet ze cvičení originální pracovní listy, využívat obrázky k různým jazykovým hrám apod. Výhodou je i kroužková vazba pro snadnější kopírování.

Publikace je dostupná v mongolštině, vietnamštině a ukrajinštině. Všechny verze si můžete **zdarma stáhnout na našich internetových stránkách www.nebelvir.cz.**

Primárním úkolem celé knížky je sice rozvoj sociokulturní kompetence, ale některá cvičení nám nabízejí práci s určitými gramatickými jevy, na které jsme upozornili pomocí odkazu s obrázkem žárovky. Využíváme především principu parcelace. Učitelé jistě ocení poslední část s frázemi, která jim pomůže při počáteční komunikaci s malými cizinci. Potenciál celé knížky je ale mnohem větší a pokud byste měli zájem dozvědět se více o tom, jak ji využít, neváhejte nás kontaktovat a připravíme pro vás kreativní seminář. Věříme, že Vám knížka pomůže při nelehké práci s malými cizinci a budeme rádi i za Vaše připomínky a náměty, které nám můžete psát na petra.prochazkova@nebelvir.cz.

Mgr. Petra Procházková, autorka

Řazení kapitol

Zdravení

Oslovování

Představování

Kouzelná slova

Škola

Česká republika

Jak jde čas

Jídlo a stolování

Korespondence

Krizové situace

Na ulici

V divadle

Vánoce

Velikonoce

Fráze

Zdravení

První kontakt mezi lidmi je pozdrav. Zdravíme své blízké, přátele a známé. Základní pozdravy jsou *dobry den* a při odchodu *na shledanou*, které můžeme užít kdykoli během dne. Ráno asi do deseti hodin můžeme užít *dobré ráno*. Večer po setmění se užívá *dobry večer* a na rozloučení *dobrou noc*. Kamarádi, členové rodiny a známí se zdraví *ahoj, čau, nazdar*, kterých používáme i při loučení.

Zdravíme při vstupu do malého obchodu, čekárny u doktora, ve výtahu apod. nebo když odněkud odcházíme. Pozdravem začínáme i telefonování a dopis.

Zásadně platí, že mladší zdraví staršího. Muži jako první zdraví ženy. Osoba společensky níže postavená zdraví osobu společensky výše postavenou. Pozdravit je zdvořilost, ale odpovědět je povinnost.

Zdravení může doprovázet podání pravé ruky. Stisk ruky je pevný a krátký. Pře zdravení a podávání si rukou se lidé dívají do očí.

Ve třídě se žáci při zdravení učitele postaví v lavici a stojí zpřímá. Ve škole by žáci měli zdravít všechny dospělé. Členové rodiny a kamarádi se mohou při setkání i loučení obejmout a políbit na tvář.

Lời chào

Việc giao tiếp đầu tiên giữa người với người là lời chào. Chúng ta chào người thân, bạn bè và những người quen biết. Lời chào cơ bản là *dobry den – xin chào* và khi chia tay là *na shledanou – tạm biệt* mà chúng ta có thể dùng bất cứ lúc nào trong ngày. Buổi sáng khoảng trước mười giờ, chúng ta có thể dùng lời *dobré ráno – chào buổi sáng*. Buổi chiều khi bắt đầu xẩm tối, ta chào nhau *dobry večer – chào buổi tối* và khi tạm biệt thì chào *dobrou noc – chúc ngủ ngon*. Bạn bè, các thành viên trong gia đình và những người quen thân có thể dùng lời chào thân mật *ahoj, čau, hoặc nazdar*, những lời chào đó có thể dùng cả khi chia tay.

Chúng ta chào khi bước vào một cửa hàng nhỏ, phòng chờ bác sĩ, trong thang máy v.v... hoặc khi giã từ, chúng ta cũng chào nhau. Cũng với lời chào, chúng ta sử dụng khi mở đầu một cuộc điện thoại hoặc bức thư.

Về nguyên tắc, người trẻ chào người hơn tuổi. Đàn ông chào phụ nữ trước. Người có địa vị xã hội thấp chào người có địa vị xã hội cao hơn. Chào hỏi là sự bày tỏ lễ độ, nhưng đáp lại lời chào là một bổn phận.

Đi đôi với lời chào có thể đưa tay phải bắt tay. Một cái bắt tay chặt chẽ và ngắn gọn. Trong khi chào hỏi và bắt tay, người ta nhìn thẳng vào mắt nhau.

Trong lớp học, học sinh chào thầy cô bằng cách đứng lên ngay ngắn tại chỗ. Trong trường học, nghĩa vụ của học sinh là chào tất cả người lớn. Các thành viên trong gia đình và bạn bè, khi gặp gỡ và chia tay có thể ôm nhau và hôn lên má.

1. Kdo první zdraví? Nakresli šipku ve směru, kdo by měl koho zdravít první.

Ai chào trước? Hãy vẽ mũi tên theo hướng ai nên chào người nào trước.

paní učitelka	žákyně	žák	babička
prodavačka	žák	doktor	žákyně
ředitel	pan učitel	žák	→ žákyně

2. Doplně názvy k jednotlivým osobám. Kdo to je?

Hãy điền chức danh cho từng người. Đây là ai?

paní učitelka/pan učitel, žákyně/žák, prodavačka/prodavač, řidička/řidič, doktorka/doktor, ředitelka/ředitel, babička/dědeček

A) To je.....

B) To je *babička*.

C) To je .....

D) To je.....

E) To je.....

F) To je .....

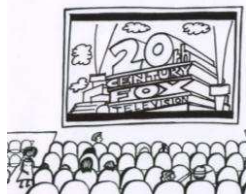

3. Kde je vhodné pozdravit, i když se s okolními lidmi neznáme? Doplněte názvy míst k obrázkům, kde je slušné pozdravit a kde nikoli.

Nơi nào cần chào hỏi kể cả khi ta không quen biết những người xung quanh? Hãy điền tên những nơi trong hình mà việc chào hỏi được coi là lễ độ và những nơi không cần thiết.

v čekárně u doktora, pana řidiče v autobusu, v metru, v kině paní pokladní

A) Zdravíme .....

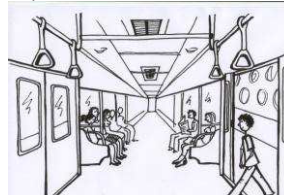
B) Zdravíme.....

C) Zdravíme.....

D) Nezdravíme.....

Oslovování

Neznámé dospělé nejčastěji oslovujeme „*pane, paní, slečno*“. Pro známé lidi připojíme ještě jméno, případně zaměstnání, např. „*pane Nováku*“, „*paní doktorko*“. Oslovení slečno si můžeme dovolit jen k velmi mladé dívce, případně pokud o toto oslovení žena sama požádá. Tato oslovení jsou spojená s vykáním.

Na základní škole oslovujeme vyučující „*paní učitelko*“ a „*pane učiteli*“ a další zaměstnance jako „*paní ředitelko*“, „*pane řediteli*“, „*pane školníku*“, „*paní uklízečko*“, „*paní kuchařko*“.

Na střední škole pak učitele většinou oslovujeme „*paní profesorko*“ a „*pane profesore*“. Dále ve školním prostředí oslovujeme své kamarády a spolužáky „*Evo!*“ „*Adame!*“. V písemném projevu označujeme 5. pád, kterým oslovujeme, vykřičníkem (!).

Oslovujeme-li například na ulici zcela neznámé dospělé lidi použijeme frázi „*Prosím Vás...*“.

Jeden a týž člověk může být různými lidmi oslovován různě. Maminka říká svému synovi „*Matýsku!*“, jeho sestra na něj volá „*Matěji!*“, jeho spolužáci mu říkají přezdívku „*Jerry!*“.

Ve škole se bohužel často setkáme s různými vulgárními osloveními „*Ty vole!*“, „*Ty krávo!*“, „*Huso!*“, „*Debile!*“, „*Socko!*“ apod., které však nepatří ke slušnému chování.

Oslovení od chlapeckých jmen		Oslovení od dívčích jmen	
David	Davide!(po -n, m)	Veronika	Veroniko!
Marek	Marku! (po -h, ch, k, g)	Alice	Alice!
Petr	Petře!	Ruth	Ruth!
Aleš	Aleši! (po -ž, š, č, ř, c, j)		
Honza	Honzo!		

Xung hô

Vói những người lớn không quen biết, thường chúng ta xưng hô „*Thưa ông, thưa bà, thưa cô*“. Đối với những người quen biết, thường chúng ta còn nói thêm tên hoặc nghề nghiệp, thí dụ „*Thưa ông Novák, thưa bà bác sĩ*“. Còn xưng „*cô*“ chúng ta chỉ được phép đối với những cô gái rất trẻ, hoặc trường hợp bản thân người phụ nữ yêu cầu được gọi như vậy. Xưng hô những trường hợp này đi đôi với lời lẽ lịch sự.

Tại trường cơ sở, chúng ta xưng hô với những người giảng dạy „*Thưa cô*“ và „*Thưa thầy*“ còn đối với các nhân viên khác thì „*Thưa bà hiệu trưởng*“, „*thưa thầy hiệu trưởng*“, „*thưa ông quản lý nhà trường*“, „*thưa bà quét dọn*“, „*thưa bà cấp dưỡng*“.

Tại trường trung học, phần lớn ta xưng hô với các thầy cô giáo là „*Thưa giáo sư*“. Tiếp đến là các bạn học trong môi trường học đường chúng ta xưng hô „*Éva oi!*“ „*Adam này!*“ Trong văn bản chúng ta thể hiện sau cách 5 xưng hô là dấu chấm than (!).

Trên đường phố, với những người lớn hoàn toàn không quen biết, chúng ta dùng thành ngữ „*Thưa bác...*“

Vẫn cùng là một người có thể được những người khác gọi bằng những cái tên khác nhau. Thí dụ người mẹ gọi con trai mình là „*Matýsku*“, nhưng chị hoặc em gái của cậu có thể gọi „*Matěji!*“ và các bạn học có thể gọi cậu bằng cái tên lóng „*Jerry!*“.

Trong môi trường học đường, đáng tiếc chúng ta thường gặp những lỗi xưng hô tục tĩu như: „*Ty vole!*“, „*Ty krávo!*“, „*Huso!*“, „*Debile!*“, „*Socko!*“ (Đồ con bò, con ngỗng cái...) v.v... những lỗi gọi đó không thuộc về cách nói năng của người lịch sự.

1. Vytvořte od daných křestních jmen oslovení podle tabulky.

Hãy viết cách xưng hô với những tên trong bảng

Adam	<i>Adame!</i>	Eva	<i>Evo!</i>
David	.....!	Hana	.....!
Zdeněk	.....!	Lucie	.....!
Mírek	.....!	Tereza	.....!
Tomáš	.....!	Marie	.....!
Jarda	.....!	Kateřina	.....!

2. Jak pozdravíte a oslovíte osoby na obrázcích?

Bạn chào và xưng hô như thế nào với những người trong tranh?

A) Dobrý den, paní prodavačko!

B) Ahoj, Jano!

C) Dobrý den, pane doktore!

D) Dobrý den, paní učitelko!

E) Dobrý den, paní kuchařko!

F) Ahoj, lásko!

3. Jak oslovíte členy své rodiny?

Bạn xưng hô như thế nào với các thành viên trong gia đình mình?

Jak Adam volá na členy rodiny?

Adam gọi những thành viên trong gia đình như thế nào?

To je moje máma.

M _ _ I!

To je můj táta.

T _ _ I!

To je moje sestra.

S _ S T R _!

To je moje babička.

BA _ _ I Č K _!

To je můj dědeček.

_ Ě D _!

To je náš pes Ben.

_ E _ E!

To je naše kočka Micka.

_ I C K _!

Představování

Seznamujeme-li se s neznámými lidmi, musíme představit nejen sebe, ale i například svou rodinu, kamarády. Při představování vždy stojíme a díváme se druhému do očí. Představuje-li se osoba sama, dělá tak zpravidla ihned po vstupním pozdravu slovy *Chtěl/a bych se Vám představit. Jmenuji se Petra Procházková.*

Je důležité rozlišovat komunikaci formální (např. mezi žákem a učitelem, kdy užíváme **vykání** – 2.os.č.mn. *Dobry den, jak se jmenujete, pani učitelko?* – *Jmenuju se Hana Veselá.*) a neformální (mezi kamarády, kde užíváme **tykání** – 2. os.č.j. *Ahoj, jak se jmenuješ?* – *Jmenuju se Petr. A ty?*). V rodině a mezi kamarády si žáci tykají, nikdy však nesmí tykat svým učitelům.

Cizinců se při představování často ptáme na zemi, ze které pocházejí (vykání – *Odkud jste?* – *Jsem z Vietnamu.*, tykání – *Odkud jsi?* – *Jsem z Ukrajiny.*)

Představujeme-li někoho třetí osobě, představujeme osobu společensky méně významnou osobě společensky významnější např. *To je moje maminka Hana Nová.* (směrem k významnější osobě) – *A to je moje učitelka pani Lancová.* (směrem k osobě méně významné), představujeme člověka staršího mladšímu, muže ženě a společensky výše postaveného osobě níže postavené. Nově představení (většinou dospělí) si následně vymění frázi *Těší mě.* – *Mě také těší.*, které doprovází podání ruky.

Giới thiệu

Nếu ta muốn làm quen với những người chưa quen biết, chúng ta phải tự giới thiệu không những bản thân, mà đôi khi cả gia đình, bạn bè. Khi giới thiệu, ta luôn luôn đứng và nhìn thẳng vào mắt người thứ hai. Khi ta muốn giới thiệu cá nhân mình, thường là nói ngay lúc chào hỏi: *Tôi xin tự giới thiệu. Tôi tên là Petra Procházková.*

Điều quan trọng là cần phân biệt việc giao tiếp có tính chất hình thức (thí dụ giữa học sinh và thầy giáo; thì chúng ta xưng hô **lịch sự - vykání** - nghĩa là ngôi thứ 2 số nhiều: *Cháu chào cô, thưa cô, tên cô là gì ạ?* - *Cháu tên là Hana Veselá*) còn với bạn bè thì không hình thức (chúng ta xưng hô **thân mật - tykání** - nghĩa là ngôi thứ hai số ít: *Xin chào, bạn tên là gì?* - *Tớ tên là Petr, còn cậu?* Trong gia đình và giữa đám bạn bè học sinh với nhau ta xưng hô thân mật, tuyêt đối không được xưng hô như thế với các thầy và cô giáo.

Với người nước ngoài, khi giới thiệu chúng ta thường hỏi bạn là người nước nào (*Lịch sự - Anh, chị là người nước nào?* – *Tôi là người Việt Nam.*, thân mật – *Bạn là người nước nào?* - *Mình là người Ucraina*).

Nếu chúng ta giới thiệu ai đó với người thứ ba, thì ta giới thiệu người có địa vị xã hội thấp hơn với người có địa vị xã hội cao hơn: thí dụ: *Đây là mẹ tôi, bà Hana Nová* (quay về phía người có địa vị cao hơn) - *Và đây là cô giáo của con, cô Lancová.* (Quay về phía người có địa vị xã hội thấp hơn), chúng ta giới thiệu người hơn tuổi với người ít tuổi, đàn ông với phụ nữ, người có địa vị xã hội cao hơn với người có địa vị xã hội thấp hơn. Người mới được giới thiệu (phần lớn là người lớn) thì thông thường đáp lại bằng câu: *Rất hân hạnh - Tôi lấy làm hân hạnh* và kèm theo là bắt tay.

pan Urban – paní Urbanová
pan Havel – paní Havlová

pan Veselý – paní Veselá
pan Jílek – paní Jílková

pan Hudec – paní Hudcová
pan Duben – paní Dubnová

1. Roztříd'te křestní jména a příjmení na dívčí a chlapecká.

Hãy phân loại họ, tên của nữ và nam

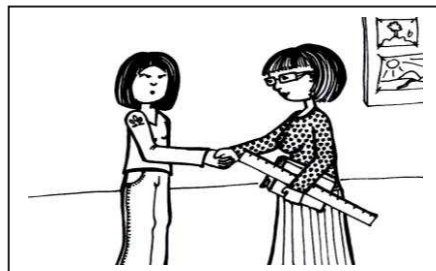
JANA	HONZA	NOVÁKOVÁ	EVA
HOLÝ	DAVID	ČERNÁ	PROCHÁZKA
Dívčí křestní jméno	Chlapecké křestní jméno	Dívčí příjmení	Chlapecké jméno
	Honza		
		Nováková	

Jak se jmenuješ ty? Jmenuju se.....

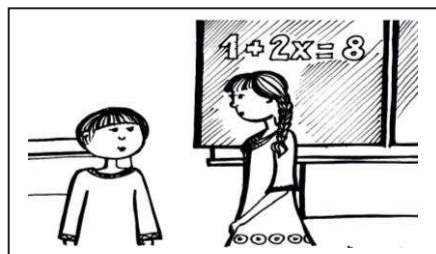
2. Spojte dialogy se správnými obrázky.

Hãy ghép các cuộc hội thoại với những bức tranh phù hợp.

- A: Ahoj, **ty jsi** Saša?
 B: Ano. Jak se **jmenuješ** ty?
 A: Já jsem Eva. **Odkud jsi**, Sašo?
 B: Jsem z Ukrajiny.

- C: Promiňte, **vy jste** paní učitelka Novotná?
 D: Ano, já jsem paní učitelka Novotná. Jak se **jmenujete** vy?
 C: Já jsem paní Nguyen. Jsem z Vietnamu.
 D: Těší mě.
 C: Mě také těší.

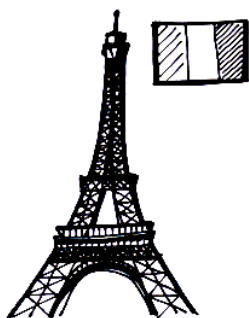
3. Doplňte chybějící slova podle dialogu ze cvičení 2.

Hãy điền những từ còn thiếu theo các cuộc hội thoại trong bài luyện số 2.

- Iva: Ahoj, ty .....**jsi**.....Bese?   *Paní Nová:* Promiňte, vy..... paní učitelka Černá?
Bese: Ano. Jak se .....**ty**?
Iva: Já ..... Iva.
 Odkud....., Bese?
Bese: Jsem z Mongolska. A ty?
Iva: Jsem z Česka.

4. Jak se jmenují země na obrázku? Odkud jsou lidé na obrázku? Pozor na změnu tvaru slov!

Những hình trong tranh là của nước nào? Những người trong tranh là người nước nào? Chú ý sự biến đổi hình thái của từ!

A)
To je *Francie*.

-ie → ie (Anglie, Austrálie)
-o → a (Německo, Polsko)
-m → u (Vietnam)
-a → y (Kanada, Afrika)

Pierre je z *Francie*.

B)
To je.....

Nataša je z .....

C)
To je .....

Duong je z.....

D)
To je.....

George je z.....

Kouzelná slova

Každé malé dítě velmi dobře ví, že existují dvě kouzelná slůvka, pomocí kterých se výrazně zvyšuje pravděpodobnost, že dostane to, po čem touží. Jsou to slůvka *děkuji* a *prosím*.

Žádáme-li o něco ať už maminku doma (*Prosím tě...*), paní učitelku ve škole (*Prosím Vás*), nebo neznámou osobu na ulici, je vždy zdvořilé připojit k žádosti slůvko **prosím**. Slovo *prosím* používáme, když někomu dostatečně nerozumíme a žádáme například o zopakování. Často můžeme slovo *prosím* slyšet v obchodě nebo v restauraci, když nám někdo něco nabízí. Jinou funkci má toto slovo při hlášení do telefonu (*Procházková, prosím.*) Používáme ho také, když někomu nabízíme místo k sednutí či přidržíme dveře.

Děkujeme za každou věc i službu. Děkujeme za dárky, za jídlo, za půjčení knížky, za radu apod. Můžeme se setkat s podobou (*Dík. Díky za vše. Díky moc. Děkuji/u.*)

Každý provede někdy něco, za co je třeba se omluvit, třeba když přijdeme někam pozdě, nebo když někomu ublížíme. Slovo **Promiň**. (kamarádi, známí)/**Promiňte**. (neznámí lidé) můžeme použít v různých situacích: oslovujeme-li někoho neznámého na ulici, nebo sdělujeme-li něco negativního.

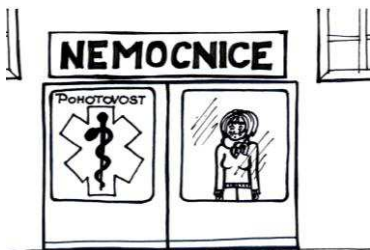
Mluvíme-li o někom či o něčem, že někde je, pracuje, studuje, žije apod., používáme 6. pád a to si někdy vyžádá změnu tvaru slova a přidání předložky (v/ve/na). Příklad: To je auto. Petr jede v autě.
A → E/Ě O → E/Ě E → I
konsonant (d, t,...) → +E/Ě

1. Napište, kde jsou lidé na obrázku? Přečtěte si nejprve poučení!

Hãy viết những người trong tranh đang ở đâu? Trước tiên hãy đọc hướng dẫn!

~~tramvaj~~ / restaurace / nemocnice / škola / ulice / obchod

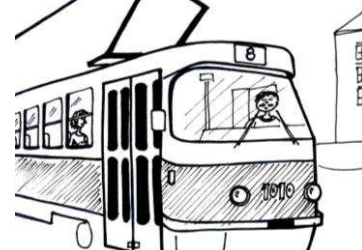
A) Eva je v.....

B) Adam je v.....

C) Ta holka je v tramvaji.

D) Paní Nováková je na .....

E) Pan Černý je v.....

F) Ten kluk je ve .....

2. Doplníte fráze s kouzelným slůvkem PROSÍM k jednotlivým obrázkům.

Hãy điền từ kỳ diệu PROSÍM vào từng bức tranh.

A) Nováková, **prosím**.

B) **Prosím**, co si dáte?

C) **Prosím** Vás, kolik stojí tato panenka?

D) Můžeš to opakovat/hláskovat, **prosím**?

E) Další **prosím**!

F) **Prosím**.

3. Spojte vhodné reakce.

Hãy ghép câu phản ứng phù hợp.

1. Honzo, jdeš pozdě.

2. Prosím Vás, jak se dostanu na náměstí?

3. Promiňte.

4. Rozumíte?

5. Prosím, co si dáte?

6. Prosím tě, kolik je hodin?

A) Dám si polévku.

B) Promiňte, ale nerozumím.

C) Nic se nestalo.

D) Promiňte, že jsem přišel pozdě.

E) Jděte rovně a na rohu zahrňte doleva.

F) Je 7:30.

4. Jakou frází doplníte? *Prosím tě?* nebo *Prosím Vás?*

Bạn sẽ điền cụm từ nào? *Prosím tě?* hay *Prosím Vás?*

A) Požádej *paní kuchařku* v jídelně, aby ti přidala. .... můžu si přidat?

B) Požádej *kamaráda*, aby ti půjčil učebnici. .... půjčíš mi matiku?

C) Požádej *paní učitelku*, aby tě pustila na WC. .... můžu jít na záchod?

D) Požádej *maminku*, aby tě pustila ven. ....můžu jít ven?

Škola

Školní docházka je v Čechách povinná, trvá 9 let, vztahuje se jak na české děti, tak na cizince a je bezplatná. Ke školní docházce přihlašují dítě jeho rodiče nebo jiní zákonní zástupci. *Základní vzdělávání* v základní škole se člení na první stupeň a druhý stupeň.

Po základní škole jdou žáci většinou na *střední školy*, kam musejí většinou vykonat přijímací zkoušky. Studium na střední škole trvá 4 roky a je ukončeno maturitní zkouškou. Veřejné SŠ jsou také bezplatné. Maturita je podmínkou k přijetí na *vysokou školu*, kde můžeme studovat v bakalářském programu (3-4 roky) nebo magisterském programu (5 let).

Děti na základní škole nazýváme žáky (*žák/žákyně*) a na střední škole studenty (*student/studentka*). K organizaci výuky slouží *rozvrh*, který obsahuje různé *vyučovací předměty*. Žáci jsou rozděleni do *tříd*. Znalosti žáků jsou hodnoceny *známkami* od 1 (výborně), 2 (chvalitebně), 3 (dobře), 4 (dostatečně), 5 (nedostatečně). Školní rok se skládá ze dvou *pololetí* (září-leden, únor-červen), kdy děti dostávají *vysvědčení*. V červenci a srpnu mají děti *prázdniny*.

Nhà trường

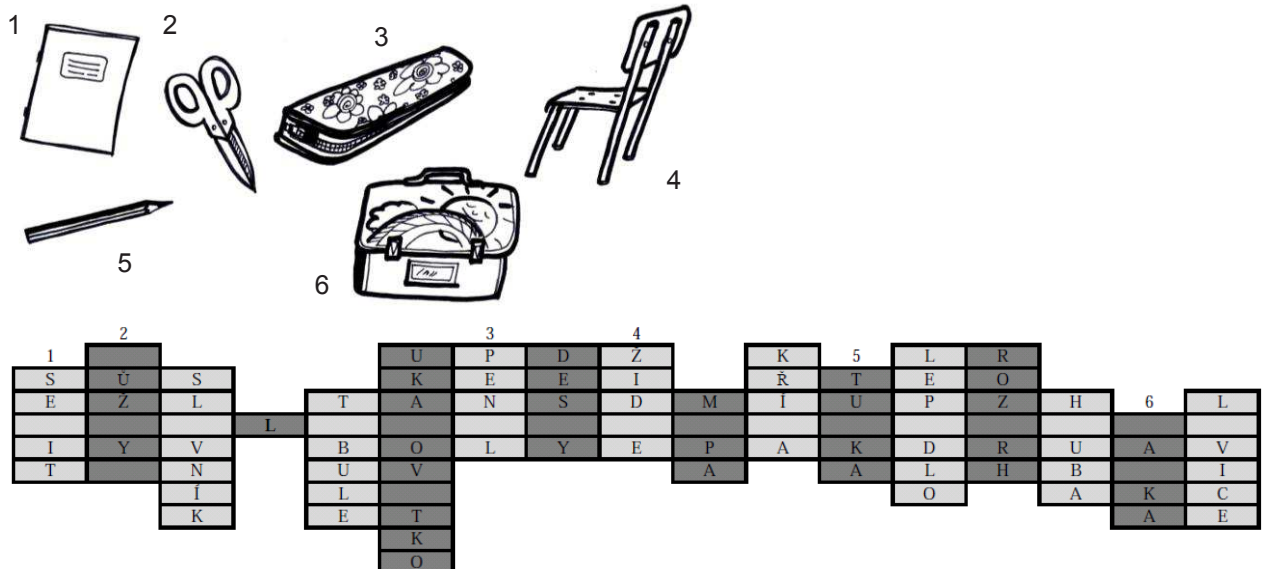
Ở Séc, việc đi học 9 năm là nghĩa vụ bắt buộc đối với trẻ em Séc cũng như đối với con em người nước ngoài, thời gian học này không phải trả tiền. Việc đi học phổ cập này do bố mẹ của đưa bé hoặc người đại diện pháp lý đứng ra đăng ký. *Giáo dục cơ bản* tại trường phổ thông cơ sở được phân chia ra làm cấp một và cấp hai.

Sau khi học xong phổ thông cơ sở, phần lớn học sinh theo học *Trung cấp*, mà muốn học trung cấp phần lớn phải thông qua các kỳ thi tiếp nhận. Chế độ học trung cấp kéo dài 4 năm và kết thúc bằng thi tốt nghiệp. Chế độ học trung cấp cũng không mất tiền. Tốt nghiệp trung cấp là điều kiện để nhận vào *trường đại học*, tại đây ta có thể học chương trình cao đẳng (3 - 4 năm) hoặc chương trình thạc sĩ (5 năm).

Trẻ em theo học trường cơ sở được gọi là học sinh (*học sinh nam, học sinh nữ*) và khi học trường trung học được gọi là sinh viên (*sinh viên nam, sinh viên nữ*). Để tổ chức việc học tập, có *thời khóa biểu*, trong thời khóa biểu bao gồm các *môn học* khác nhau. Học sinh được chia thành từng *lớp học*. Kiến thức của học sinh được đánh giá theo *điểm* từ điểm 1 (xuất sắc), điểm 2 (đáng khen), điểm 3 (được), điểm 4 (tạm được) và điểm 5 (không đạt). Năm học được chia thành hai *học kỳ* (từ tháng 9 đến tháng 1, và từ tháng 2 đến hết tháng 6), hết năm học, học sinh được nhận *giấy chứng chỉ*. Tháng bảy và tháng tám học sinh được *nghỉ hè*.

1. Vyluštěte křížovku a najděte české přísloví o vzdělání. Dokreslete zbylá slova.

Giải đáp ô chữ và tìm ra câu tục ngữ Tiếng về giáo dục. Hãy điền những từ còn thiếu.

2. Žáci psali diktát. Ohodnořte jejich výsledky známkami i slovně.

Học sinh viết chính tả. Hãy đánh giá kết quả các bài chính tả đó bằng điểm và nhận xét.

NOVÁK
český jazyk, mate-
matika, přírodopis,
vlastivěda,
hudební výchova,
výtvarná výchova,
tělocvič, angličtina,
němčina

D_B_E

Eva Skromná
Český jazyk, mate-
matika, přírodopis,
vlastivěda, hudební
výchova, výtvarná
výchova, tělocvič,
angličtina, němčina.

V_B_R_Ě

Dvořák
Český jazyk, matematika,
přírodopis, vlastivěda,
hudební výchova, výtvar-
ná výchova, tělocvič,
angličtina, němčina.

N_DO__ATE__Ě

3. Co dělají žáci na obrázku? Doplňte slovesa z nabídky.

Học sinh trong tranh đang làm gì? Hãy điền bằng động từ cho sẵn.

píše/ čte / tancuje / zpívá / opisuje / počítá

Co dělá Eva? Eva.....

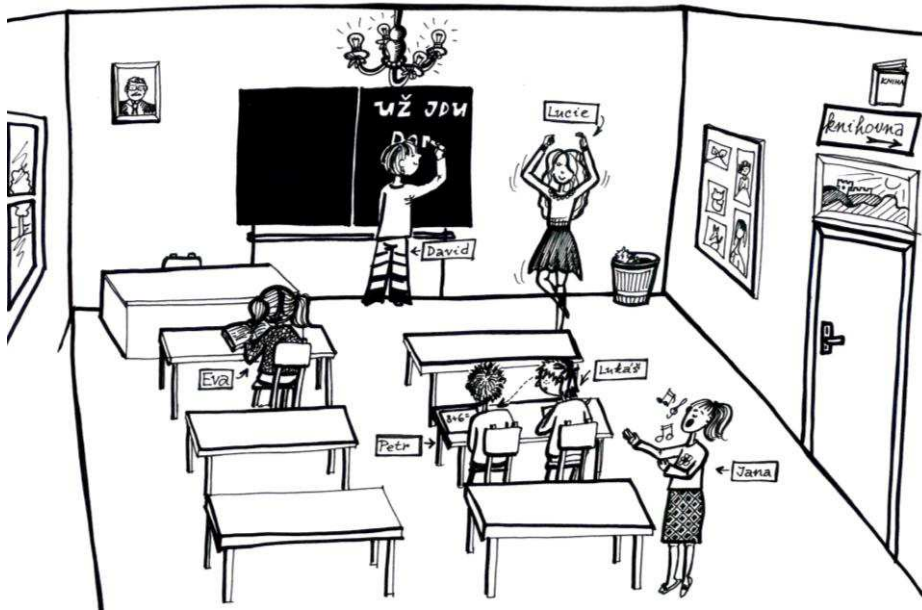
Co dělá David? David.....

Co dělá Lucie? Lucie .....

Co dělá Petr? Petr *počítá*.

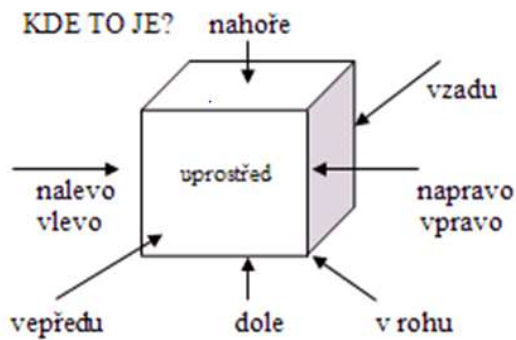
Co dělá Jana? Jana.....

Co dělá Lukáš? Lukáš.....

4. Kde jsou jednotlivé věci ve třídě? Doplňte text podle obrázku třídy.

Đồ vật trong lớp ở vị trí nào? Hãy điền vào câu theo hình vẽ lớp học.

Tabule je .....

Lustr je .....

Okno je .....

Nástěnka je..... Podlaha je.....

Knihovna je.....

Dveře jsou..... Koš je.....

Česká republika

O České republice se říká, že leží v srdci Evropy. Tvoří ji tři historická území – *Čechy, Morava, Slezsko*. Čechy se nachází v mírném zeměpisném pásmu, takže se u nás střídají 4 roční období – *jaro, léto, podzim, zima*.

Krajina České republiky je krásná svou rozmanitostí. Nejvyšší hory jsou při hranicích s okolními státy. Nejvyšší hora *Sněžka* měří 1602 m a najdeme ji v *Krkonoších*. Nížiny jsou nejčastěji podél řek. Nejdelsí řekou je *Vltava*, která pramení na *Šumavě* a protéká Prahou. Nejvíce rybníků najdeme v jižních Čechách, kde se chovají ryby. Největší rybník je *Rožmberk*.

Česká republika je demokratický stát, ve kterém platí pro všechny občany stejné zákony. V čele státu je *prezident* (nyní Václav Klaus), a vláda, zákony schvalují *poslanci*. Česká státní *hymna* se jmenuje *Kde domov můj*. Ve státním znaku máme *dvouocasého lva*. Hlavní město se jmenuje *Praha*. V Čechách se platí korunami. Na bankovkách jsou vyobrazeny důležité osobnosti české historie. Bohatou historií Čech dokládá velké množství památek.

Přestože Česká republika není velký stát a má pouze 10 000 000 obyvatel, některé její výrobky jsou známé i v zahraničí (české sklo, auta značky Škoda z Mladé Boleslavi, plzeňské pivo Prazdroj, boty Baťa ze Zlína). Ve světě jsou známí i někteří čeští sportovci (hokejista Jaromír Jágr, fotbalový brankář Petr Čech, rychlobruslařka Martina Sáblíková,...)

Cộng hòa Séc

Về Cộng hòa Séc, người ta thường nói rằng đất nước này nằm ở trái tim châu Âu. Nó bao gồm ba miền lãnh thổ lịch sử - *Sékhy - Morava và Slezsko*. Xứ Sekhy thuộc về vùng ôn đới, cho nên ở đây khí hậu phân chia 4 mùa - *xuân, hạ, thu, đông*.

Miền đất Cộng hòa Séc là một xứ sở đẹp bởi tính đa dạng của nó. Những dãy núi cao nhất nằm ở biên giới các nước láng giềng. Ngọn núi cao nhất có tên là Sněžka, đo được 1602m và ta có thể thấy ngọn núi này ở vùng Krkonoše. Đồng bằng phần lớn nằm ở ven sông. Sông dài nhất là *Vltava*, bắt nguồn từ *Sumava* và chảy qua Praha. Ở miền Nam xứ Sékhy ta thấy nhiều hồ ao nhất, tại đây người ta nuôi cá. Hồ lớn nhất có tên là *Rožmberk*.

Cộng hòa Séc là một nước dân chủ, trong đó tất cả mọi người dân đều bình đẳng trước luật pháp. Đứng đầu nhà nước là *Tổng thống* (hiện nay là Vaclav Klaus) và chính phủ, luật pháp đều do các *đại biểu quốc hội* thông qua. Bài *quốc ca* của Séc có tên gọi là *Quê hương tôi đâu*. Trên quốc huy có hình *Sư tử đuôi hai nhánh*. Thủ đô là *Praha*. Ở nước Tiệp người ta tiêu tiền koruna. Trên các giấy bạc có in hình ảnh các danh nhân nổi tiếng trong lịch sử nước Tiệp. Lịch sử phong phú của nước Tiệp được chứng minh bằng một khối lượng phong phú các di tích.

Tuy Cộng hòa Séc không phải là một nước lớn, dân số chỉ có 10.000.000 người, một số sản phẩm của nước này đã trở thành quen biết cả ở nước ngoài (pha lê Tiệp, ô tô nhãn hiệu Skoda sản xuất tại Mladá Boleslav, bia Prazdroj của thành phố Plzeň, giấy Bata từ thành phố Zlín). Trên thế giới người ta còn biết đến tên tuổi của một số nhà thể thao Tiệp (như người chơi khúc quân cầu trên băng Jaromír Jágr, cầu thủ bóng đá Petr Čech, vận động viên trượt băng tốc độ Martina Sáblíková...)

1. Doplňte text podle pravdy. Pomůže Vám úvodní text.

Hãy hoàn tất câu theo thực tế. Bài khóa phần trên sẽ giúp bạn.

Hlavní město České republiky se jmenuje .....

Česká republika se skládá z .....

Česká republika má 10 000 0000 .....

Česká státní hymna se jmenuje .....

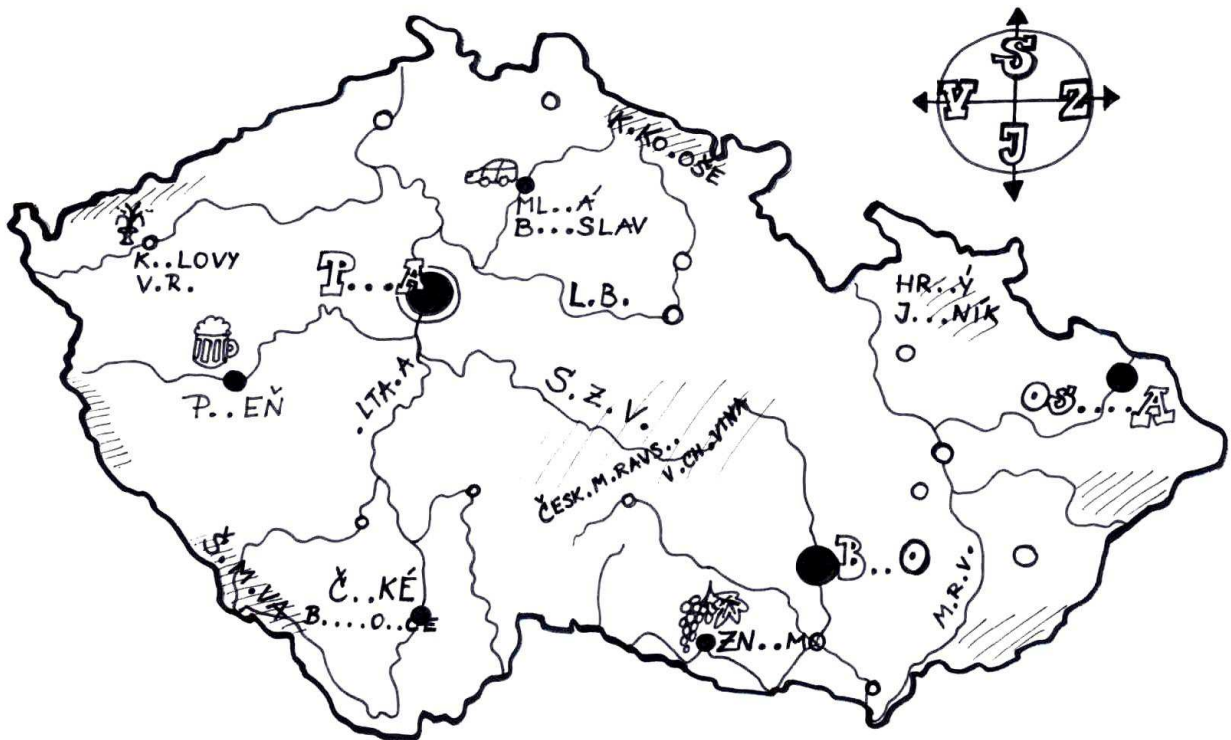
Nejdelsí česká řeka se jmenuje..... a pramení na .....

Nejvyšší česká hora se jmenuje .....

Největší český rybník se jmenuje .....

2. Doplňte chybějící informace na mapě. Použijte školní atlas.

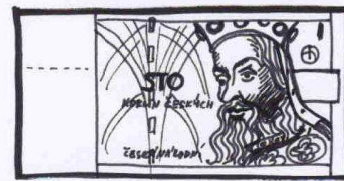
Hãy điền các thông tin còn thiếu trên bản đồ. Hãy dùng bản đồ nhà trường.

3. Dopište do papírových bankovek jejich číselnou hodnotu. Čím byli slavné osobnosti na bankovkách?

Hãy viết số giá trị vào tờ giấy bạc. Những danh nhân trong các tờ giấy bạc là ai?

historik / spisovatelka / král / učitel

A) František Palacký byl.....

B) Karel IV. byl.....

C) Jan Amos Komenský byl.....

D) Božena Němcová byla.....

Jak jde čas

Český gregoriánský kalendář má celkem 365 dní. Rok je rozdělen do 12 měsíců (leden, únor, březen, duben, květen, červen, červenec, srpen, září, říjen, listopad, prosinec). Jednou za 4 roky máme tzv. přestupný rok, kdy máme navíc datum 29. února.

Století je sto po sobě jdoucích let (např. 1850–1949), avšak ve smyslu dějepisném je to období letopočtu, kde každé století začíná rokem jedna a končí rokem nula následujícího století, po kterém je pojmenováno, tedy např. 18. století (1701–1800), 20. století (1901–2000) atd.

Měsíce mají 28–31 dní. Dny jsou uspořádány do týdnů tak, že každý týden má 7 dní (pondělí, úterý, středa, čtvrtek, pátek, sobota, neděle) a ptáme se na ně „Co je dnes za den?“. Každý den má 24 hodin, 1 hodina se skládá z 60 minut, 1 minuta představuje 60 sekund. Čas je fyzikální veličina a měříme ho hodinami. Ptáme se na něj „Kolik je hodin?“. Různé části dne nazýváme ráno, dopoledne, poledne (12:00), odpoledne, večer a noc.

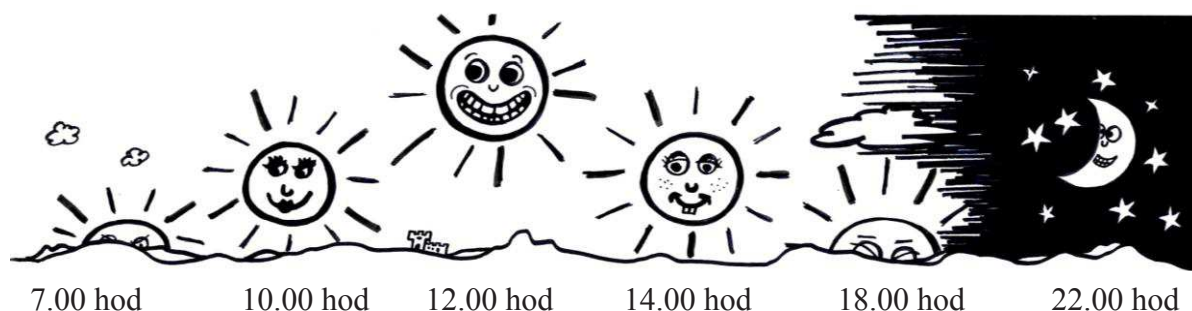
Kalendář slouží k určování data. Kalendářní datum je přesný zápis dne a ptáme se na něj „Kolikátého je dnes?“. Dle tohoto zápisu je možné každý den historicky dohledat. Skládá se z čísla dne, čísla nebo jména měsíce a čísla roku (19. 1. 2010 / 19. ledna 2010).

Roční období se vyznačuje opakovanou pravidelnou změnou počasí. Rozlišujeme čtyři roční období: jaro, léto, podzim a zima.

1. Doplňte k obrázkům názvy částí dne.

Hãy điền vào bức tranh các buổi trong ngày.

dopoledne / odpoledne / ráno / večer / noc

Thời gian qua đi như thế nào

Theo lịch Grêgôrian thì năm dương lịch có 365 ngày. Năm chia làm 12 tháng (tháng giêng, tháng hai, tháng ba, tháng tư, tháng năm, tháng sáu, tháng bảy, tháng tám, tháng chín, tháng mười, tháng mười một, tháng mười hai). Cứ bốn năm một lần ta lại có một năm được gọi là năm nhuận, khi mà tháng hai có thêm ngày thứ 29.

Mỗi thế kỷ là một trăm năm nối tiếp nhau (thí dụ 1850–1949) nhưng theo ý nghĩa về mặt lịch sử thì đây là một kỷ nguyên, tức là mỗi thế kỷ bắt đầu bằng năm số một và kết thúc bằng năm số không của thế kỷ tiếp theo mà người ta gọi tên cho thế kỷ đó, thí dụ thế kỷ 18 bắt đầu năm (1701–1800), thế kỷ 20 bắt đầu từ 1901–2000) v.v...

Tháng có 28–31 ngày. Ngày được tập hợp thành tuần lễ, nghĩa là mỗi tuần lễ có 7 ngày (thứ hai, thứ ba, thứ tư, thứ năm, thứ sáu, thứ bảy, chủ nhật).

Muôn hỏi ngày trong tuần ta nói: Hôm nay là thứ mấy? Mỗi ngày có 24 giờ, mỗi giờ có 60 phút, mỗi phút có 60 giây. Thời gian là một khái niệm vật lý rộng lớn, ta có thể đo nó bằng giờ. Khi hỏi về giờ ta nói: Máy giờ rồi? Mỗi quãng thời gian trong ngày ta phân ra sáng sớm, buổi sáng, giữa trưa (lúc 12:00), buổi chiều, buổi tối và đêm).

Lịch dùng để định ngày tháng. Ngày tháng được định theo lịch là một sự ghi chép chính xác và khi muốn hỏi về ngày tháng ta nói: Hôm nay là ngày bao nhiêu? Căn cứ vào sự ghi chép đó ta có thể tìm ra mỗi ngày trong lịch sử. Ngày được ghi bằng số, tháng được ghi bằng số hoặc tên tháng và năm cũng được ghi bằng số (ngày 19.1.2010) hoặc (ngày 19 tháng giêng năm 2010).

Mỗi mùa trong năm nói lên một sự thay đổi thời tiết có tính lặp đi lặp lại về thời tiết. Ta phân biệt bốn mùa trong năm: xuân, hè, thu, đông.

Ptáme-li se „Kdy?“, musíme změnit tvary některých slov:

ráno / dopoledne / v poledne / odpoledne / večer / v noci /

2. Uhadneš časové údaje? Různé typy písma ti napoví.

Hãy đoán các từ chỉ thời gian. Các kiểu chữ khác nhau gợi ý cho bạn.

Č   **D**   **É**   **R**   **E**   _____
K   **O**   *v*   *Ť*   *K*   _____
R   **N**   *Ť*   **T**   **Ý**   _____

Kolikátého bylo včera?-Včera bylo...

Kolikátého je dnes?-Dnes je...

Kolikátého bude zítra?- Zítra bude...

Jak správně vyslovit datum? Pomůžou vám tyto dvě tabulky.

Např. „Kolikátého je dnes?“ „Dnes je 10. 5.“
Pozor! Vyslovíme „desátého pátý / desátého května“

Řadové číslovky-datum		
1. první	-ho	13. třináct -ého
2. druh (ý)	-ého	14. čtrnáct-ého
3. třetí	-ho	15. patnáct-ého
4. čtvrt(ý)	-ého	16. šestnáct-ého
5. pát(ý)	-ého	17. sedmnáct-ého
6. šest(ý)	-ého	18. osmnáct-ého
7. sedm(ý)	-ého	19. devatenáct-ého
8. osm(ý)	-ého	20. dvacát-ého
9. devát(ý)	-ého	21. dvacát -ého první -ho
10. desát(ý)	-ého	22. dvacát -ého druh -ého
11. jedenáct(ý)	-ého	28. dvacát -ého osm -ého
12. dvanáct(ý)	-ého	31. třicát -ého první -ho

	Měsíce	Kdy?	2. pád
1.	leden	v lednu	ledna
2.	únor	v únoru	února
3.	březen	v březnu	března
4.	duben	v dubnu	dubna
5.	květen	v květnu	května
6.	červen	v červnu	června
7.	červenec	v červenci	července
8.	srpen	v srpnu	srpna
9.	září	v září	září
10.	říjen	v říjnu	října
11.	listopad	v listopadu	listopadu
12.	prosinec	v prosinci	prosince

3. Doplňte časové údaje podle příkladu.

Hãy điền thời gian theo ví dụ.

Příklad:

Včera bylo 20. 9.

Dnes je 21.9. dvacátého prvního září / dvacátého prvního devátý.

Dnes je 21. 9.

Zítra bude 22.9. dvacátého druhého září / dvacátého druhého devátý.

Zítra bude 22. 9.

Pozítří bude 23.9. dvacátého třetího září / dvacátého třetího devátý.

Dnes je 13. 1. Zítra bude _____

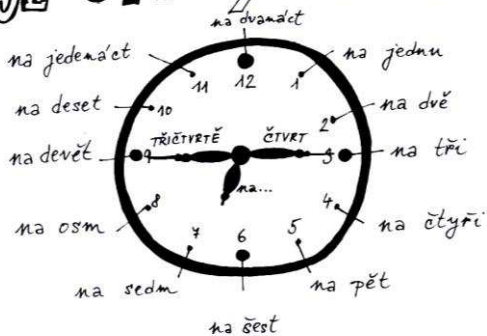
Včera bylo 15. 3. Dnes je _____

Dnes je 1. 12. Zítra bude _____

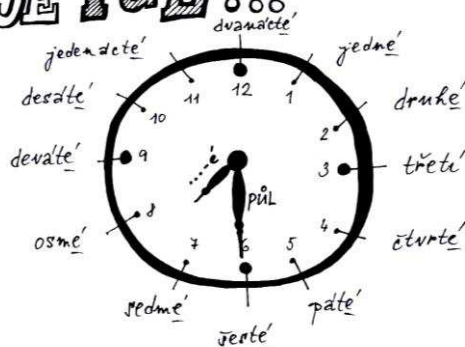
Včera bylo 25. 8. Dnes je _____

Kolik je hodin? – Je...

JE ČTYRĚ / TŘIČTYRĚ...

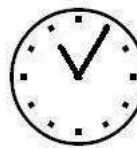
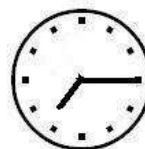

JE PŮL

4. Kolik je hodin? Určete číslicí a slovně.

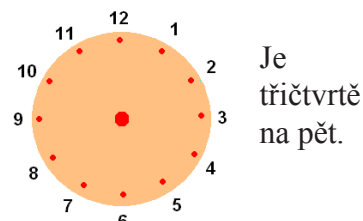
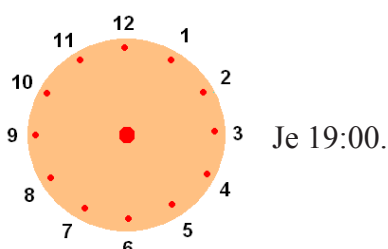
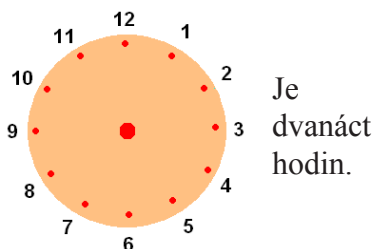
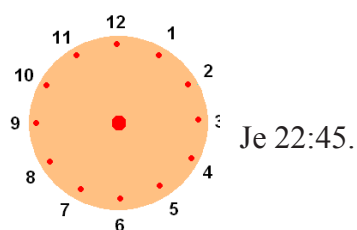
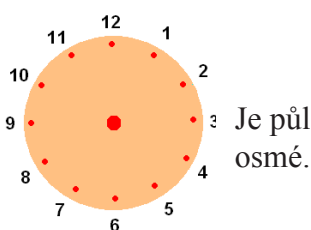
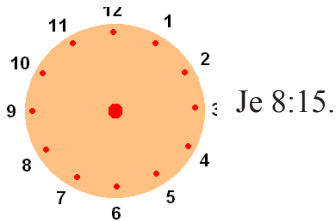
Bây giờ là mấy giờ? Hãy xác định bằng số và chữ.

Je 11:05.
Je jedenáct hodin
a pět minut.

5. Doplňte do ciferníku ručičky podle zadání.

Hãy vẽ lên mặt đồng hồ các kim chỉ theo yêu cầu.

Jídlo a stolování

Není důležité jen to, co a kdy jíme, ale i jak jíme. K jídelnímu stolu usedáme vždy čistí a upravení, před jídlem a po jídle si myjeme ruce, u stolu sedíme vzpřímeně. Nůž nikdy neolizujeme, používáme jej pouze ke krájení a přisunutí jídla na vidličku. Při jídle nesrkáme, nemlaskáme, nejíme s plnými ústy. Nezačínáme jíst, dokud všichni neusednou ke stolu. K utírání úst používáme *papírové ubrousky*, které odkládáme na talíř. *Látkové ubrousky* se při jídle dávají na klín, aby se neumazalo oblečení a odkládáme je vpravo vedle talíře.

Při stolování používáme *přístroje*. V pravé ruce drží pravák *lžíci* nebo *nůž*, *vidličku* drží v levé ruce. Je-li na stole rozložena sada více přístrojů, odebírají se při jednotlivých chodech vždy zvnějšku směrem k talíři. Pokud jsme již dojedli, přístroje dáme přístroje na okraj talíře podélně vedle sebe. Pokud budeme v jídle ještě pokračovat, přístroje překřížíme. Je zvykem si před jídlem popřát „*dobrou chut*“ a ostatní odpovídají „*tobě/vám taky*“ nebo „*nápodobně*“.

Ráno (kolem 7. hodiny) obvykle *snídáme*, v poledne (kolem 12. hodiny) *obědváme*, odpoledne *svačíme* a večer *večeříme*. Ke snidani si můžeme dát třeba čaj, chleba s máslem a marmeládou. Klasický oběd se skládá z *polévky*, hlavního jídla a *dezertu*. Typickým českým jídlem je vepřové maso s knedlíky a zelím. Večeře nemá zpravidla pevný čas, může být teplá i studená. Tradičním českým alkoholickým pitím je *pivo*, oblíbené je i *vino*. Alkohol mohou v Česku kupovat a pít osoby starší 18 let.

Bữa ăn và bữa tiệc

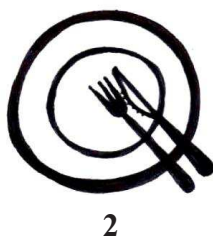
Điều quan trọng không phải là chúng ta ăn cái gì và ăn vào lúc nào, nhưng mà là cách thức chúng ta ăn. Khi ngồi vào bàn ăn, bao giờ chúng ta cũng phải sạch sẽ và chỉnh tề, trước bữa ăn và sau bữa ăn chúng ta rửa tay, ngồi vào bàn ăn tư thế tay ngay ngắn. Dao ăn chúng ta không bao giờ liếm mà chỉ dùng để cắt thức ăn và gạt thức ăn vào đĩa. Trong bữa ăn chúng ta không bao giờ húp xì xụp, chép miệng và cũng không ăn đầy miệng. Chùng nào mọi người chưa ngồi vào bàn ăn đầy đủ ta không ăn trước. Để lau mồm chúng ta dùng *khăn giấy* và sau đó đặt xuống đĩa. *Khăn vải* trong bữa ăn ta chỉ dùng trải lên đùi để thức ăn khỏi làm bẩn quần áo và dùng xong ta đặt lên cạnh đĩa phía tay phải.

Trong một bữa tiệc, chúng ta dùng *bộ dao ăn*. Phía tay phải ta cầm *thìa* hoặc *dao*, còn *đĩa* ta cầm tay trái. Nếu trên bàn ăn có bày nhiều thứ dao, đĩa thì ta dùng lần lượt từ ngoài vào trong tùy theo các món ăn. Khi ăn xong ta xếp dao, đĩa chập lại với nhau và đặt cạnh đĩa. Có một thói quen là trước bữa ăn ta chúc nhau *ăn ngon* và mọi người cùng chúc lại “*cũng chúc bạn như thế*” - „*tobě/vám taky*“ hoặc „*nápodobně*“.

Buổi sáng (thường khoảng 7 giờ) ta *ăn điểm tâm*, buổi trưa (khoảng 12 giờ) *ăn trưa*, giữa buổi chiều ta ăn lót dạ và tối đến là *ăn chiều*. Bữa điểm tâm ta có thể dùng trà, bánh mì phết bơ và mứt. Bữa ăn trưa cổ điển thường gồm xúp, *món ăn chính* và *món tráng miệng*. Bữa ăn điển hình của Tiệp là thịt lợn hun khói, bánh mì hấp và cải bắp muối chua. Bữa ăn tối thường không cố định giờ, có thể ăn nóng mà cũng có thể ăn lạnh. Thức uống truyền thống của Tiệp là *bia* hoặc phổ biến nữa là *rượu vang*. Tại Séc, chỉ người từ 18 tuổi trở lên được phép mua và uống đồ uống có cồn.

1. Co signalizují přístroje na talíři?

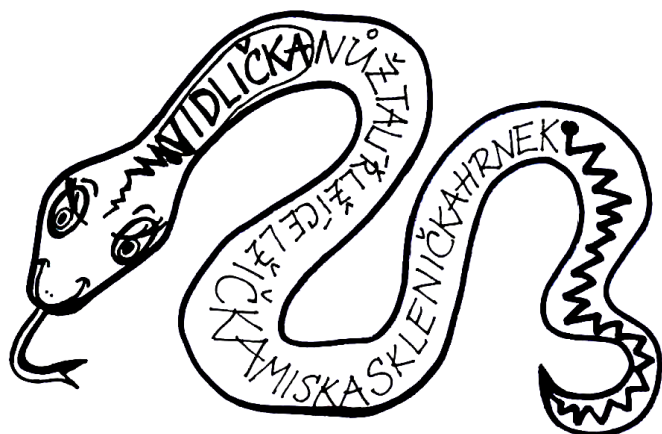
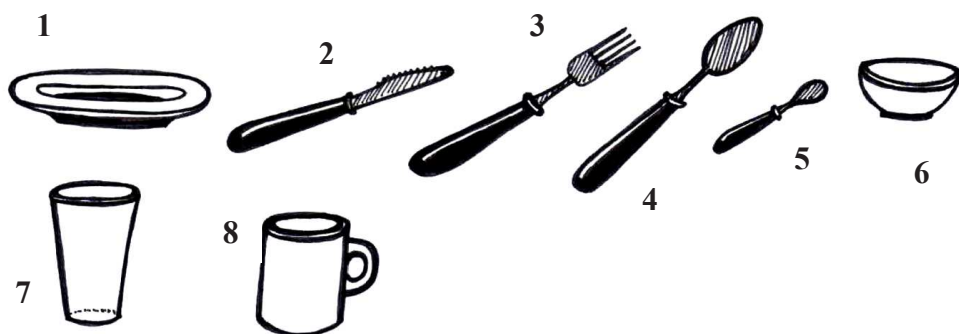
Bộ dao đĩa đặt trên đĩa như vậy có nghĩa là gì?

A) Dojedli jsme a talíř se může odnést.

B) V jídle se pokračuje.

2. Co potřebujeme k jídlu a pití? Najděte v hadovi názvy předmětů a spojte je s obrázky.
 Chúng ta dùng gì khi ăn và uống? Hãy tìm trên con rắn tên những đồ vật và ghép chúng với tranh.

3. Přiřaďte texty k obrázkům.

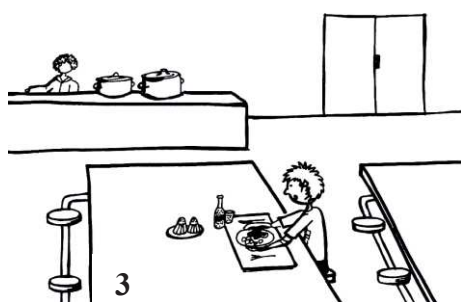
Hãy xếp các đoạn văn với hình tương ứng.

A) Eva *snídá* pravidelně. *Ke snídani* pije čaj a jí housku se salámem.

C) Adam *obědvá* v jídelně. *K obědu* jí řízek s bramborem a pije limonádu.

B) Eva *večeří* většinou doma. *K večeři* jí zeleninový salát a pije džus.

D) Adam *odpoledne svačí* v družině. *Ke svačině* jí ovocný jogurt.

Korespondence

Posíláme-li *dopis*, *pohled* nebo *přání*, musíme dodržovat určité zásady. Jelikož je často píšeme rukou, měli bychom dbát o co nejlepší úpravu. Pokud dokonale neovládáme tvary tzv. psacího písma, můžeme využít tiskací podoby písmen.

Na dopis používáme nelinkovaný papír. Na začátku napíšeme datum, kdy dopis píšeme. Dopis začíná oslovením osoby, které je určen (oficiální dopisy: *Vážená paní*, *Vážený pane*/soukromé dopisy: *Milá...*, *Milý...*) a končí rozloučením či pozdravem (oficiální dopis: *S pozdravem* + podpis/soukromé dopisy: *Tvůj/Tvoje* + podpis).

Dopis vkládáme do obálky, na kterou vpravo dole napíšeme adresu, napravo nahoru nalepíme známku, hodíme do schránky nebo doneseme přímo na poštu. Dopis můžeme poslat obyčejně, ale i doporučeně prostřednictvím podacího lístku. Na podacím lístku a dopise musíme vyplnit *odesílatele* (na dopise vlevo nahoře) a *adresáta* (na dopise vpravo dole). Domů nám pak dopis doručí pošťáčka či pošťák. Na poště můžeme poslat také balík nebo zaplatit složenku.

Adresa musí obsahovat tyto údaje:

Pan/paní/slečna/rodina
Titul, křestní jméno, příjmení
Ulice a číslo domu (č.p.=číslo popisné)
Obec/město
PSC (poštovní směrovací číslo)
Stát (píšeme-li do/ze zahraničí)

Z výletů posíláme pohledy, přání zasláme k narozeninám (*Všechno nejlepší k Tvým/Vášim narozeninám přeje* + podpis), k svátku, k Vánocům (*Veselé Vánoce a šťastný nový rok... přeje* + podpis), k Velikonocům.

1. Doplňte slova z nabídky k obrázkům.

Hãy ghép các từ cho sẵn với tranh.

pohlednice / složenka / obálka / známka / pošťáčka / schránka

1

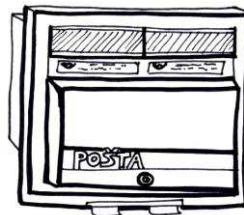

4

2

3

5

6

Thư tín

Khi chúng ta gửi một *bức thư*, *tấm bưu ảnh* hoặc *thiệp chúc mừng* chúng ta phải giữ những nguyên tắc nhất định. Vì lẽ phần lớn đều viết tay, ta cần quan tâm trình bày cách tốt nhất. Chừng nào chữ viết của chúng ta không hoàn hảo theo lối viết thông thường, ta nên dùng lối viết theo chữ in.

Viết thư ta thường dùng giấy không dòng kẻ. Trước tiên ta ghi ngày tháng lên đầu bức thư. Thư mở đầu bằng việc xưng hô tên người nhận thư (thư trình trọng: *Thưa bà*, *Thưa ông* / thư riêng: *Em ... thân mến*, *Anh ... thân mến*) và cuối thư là lời chia tay hoặc lời chào (thư trình trọng: *Xin gửi lời chào trân trọng* + chữ ký. Thư riêng: *Bạn của em* / *Bạn của anh* + chữ ký).

Thư viết xong ta cho vào phong bì, trên phong bì phía tay phải ta ghi địa chỉ người nhận, phía tay phải trên cùng là chỗ dán tem, sau đó ta bỏ vào hòm thư hoặc mang ra bưu điện. Thư có thể gửi thường, nhưng có thể gửi bảo đảm thông qua phiếu bảo đảm. Trên phiếu bảo đảm cần ghi đầy đủ *tên và địa chỉ người gửi* (trên bì thư ở tay trái phía trên), *tên và địa chỉ người nhận* (trên bì thư ở tay phải phía dưới). Nhân viên bưu điện sẽ chuyển thư đến tận nhà. Tại bưu điện là nơi ta có thể gửi bưu kiện hoặc thanh toán các phiếu gửi tiền. Địa chỉ phải bao gồm các số liệu sau:

Ông / bà / cô / gia đình
Chức danh, họ, tên
Đường phố và số nhà
Xã, huyện, quận, thành phố
PSC (số hướng bưu điện)
Tên nước (nếu viết thư ra nước ngoài)

Từ nơi tham quan ta có thể gửi bưu ảnh, ta gửi thiệp chúc mừng vào dịp sinh nhật (*Nhân ngày sinh của bạn, tôi xin gửi lời chúc mừng... + chữ ký*), vào ngày lễ, tết Noel (*Chúc Noel vui vẻ và Năm mới hạnh phúc ... + ký tên*), Chúc Mừng nhân lễ phục sinh.

2. Petr Novák (odesílatel) píše doporučený dopis své kamarádce Evě Černé (adresát).

Napište na obálku správně podle textu adresy odesílatele a adresáta.

Petr Novák (người gửi) viết thư bảo đảm cho bạn Eva Černá (người nhận).

Hãy viết lên phong bì đúng theo đoạn văn địa chỉ của người gửi và người nhận thư.

<i>Žák</i> .... -----	 <i>Žákyně</i> .... -----
--	--

*Petr Novák je žák základní školy.
Petr chodí do 5.A.
Petr bydlí ve městě Kolín (PSČ 160 00).
Petr bydlí v bytě v ulici Smetanova č.p. 1250.*

*Eva Černá je žákyně základní školy
Eva chodí do stejné třídy jako Petr.
Eva bydlí ve vesnici Chmeliště (PSČ 285 04)
Eva bydlí ve velkém domě č.p. 86.*

3. Jaké fráze používáme, když začínáme/končíme dopis? Napište je do tabulky.

Chúng ta dùng những thành ngữ nào để mở đầu/kết thúc một bức thư? Hãy viết chúng vào bảng.

Ahoj, Davide!   *Tvůj Martin.*   *Milá paní Nováková,*   *Měj se hezky.*

Vážený pane řediteli, ...

Tvoje Jana.

Dopis začínáme:

Dopis končíme:

Ahoj, Davide!

Tvoje Jana.

.....

.....

.....

.....

4. Spojte dvojice slov z Poštovní poukázky typu A, která k sobě patří.

Hãy ghép thành cặp những từ liên quan đến nhau trên phiếu trả tiền qua bưu điện loại A.

Účel platby	2 256,-
Částka Kč	dvatisícedvěstepadésátšest
Ve prospěch účtu	0100
Slovy	předplatné časopisu
Kód banky	10-13870512

Krizové situace

Každý den nám hrozí řada nebezpečí. Je důležité, abychom se uměli v krizových situacích správně zachovat. Mezi nejčastější krizové situace patří *autonehoda, požár, krádež, povodně, vichřice, utonutí, otrava* apod. V takovýchto situacích často využíváme tyto fráze: „*Hoří!*“, „*Pozor!*“, „*Jděte pryč!*“, „*Ven!*“, „*Utečte!*“, „*Pomoc!*“

V případě nebezpečí v Čechách voláme nouzová telefonní čísla: 150 pro přivolání hasičů, 155 pro záchrannou službu, 158 pro policii. Univerzální evropské tísňové číslo pro pomoc je 112. V případě nouzového volání se spojovatelka ptá: „*Co se stalo?*“ a je nutné uvést tyto informace: kde se událost stala, co se stalo a kdo volá.

Do příjezdu záchranné služby musíme poskytnout první pomoc dle svých možností a schopností. První pomoc nemusíme poskytnout pouze tehdy, pokud by bylo ohroženo zdraví vaše (požár, částí pod napětím apod.), či někoho jiného.

Před nebezpečím nás varují varovné a zákazové značky. Jejich nerespektování může mít za následek různé sankce.

Tình huống nguy kịch

Mỗi ngày có hàng loạt chuyện nguy hiểm đe dọa ta. Điều quan trọng là ta phải biết xử lý sao cho đúng. Những tình huống nguy kịch thường xảy ra nhất là tai nạn ô tô, hỏa hoạn, mất cắp, lũ lụt, gió lốc, chết đuối, ngộ độc v.v... Trong những tình huống như thế ta thường dùng các thành ngữ: „*Có đám cháy!*“, „*Chú ý!*“, „*Đi đi!*“, „*Ra đi!*“, „*Chạy đi!*“, „*Cứu vớt!*“

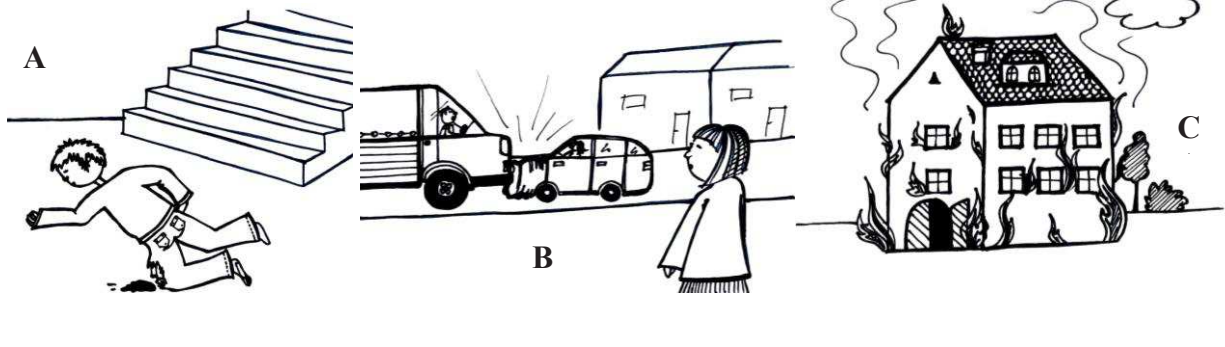
Ở nước Tiệp, khi gặp nguy hiểm ta gọi số điện cấp cứu: 150 để gọi xe chữa cháy, 155 để gọi cứu người, 158 gọi cảnh sát. Số điện cấp cứu chung ở Châu Âu là 112. Trường hợp khẩn cấp, nhân viên tổng đài thường hỏi: „*Có chuyện gì xảy ra?*“ và ta cần nói rõ các thông tin: sự việc xảy ra ở đâu, chuyện gì đã xảy ra và ai gọi.

Trong khi chờ đợi cấp cứu đến, ta làm những việc cấp cứu tạm thời tùy theo khả năng và điều kiện. Chúng ta không nhất thiết phải cấp cứu khi thấy đe dọa đến sức khỏe của ta (đám cháy, điện cao thế v.v...) hoặc đe dọa người khác.

Các biển cấm và đề phòng cảnh báo cho ta sự nguy hiểm. Việc không tôn trọng những điều đó có thể đưa lại những hậu quả khôn lường.

1. Jaká nouzová telefonní čísla vytočíte při následujících krizových situacích?

Bạn sẽ gọi số điện thoại cấp cứu nào trong các tình huống khẩn cấp sau?

2. Co je na značkách zakázáno?

Điều gì bị cấm trên các biển này?

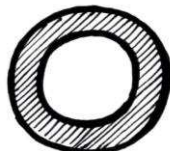
koupání / kouření / vjezdu / parkování

A) Zákaz _____

C) Zákaz _____

B) Zákaz _____

D) Zákaz _____

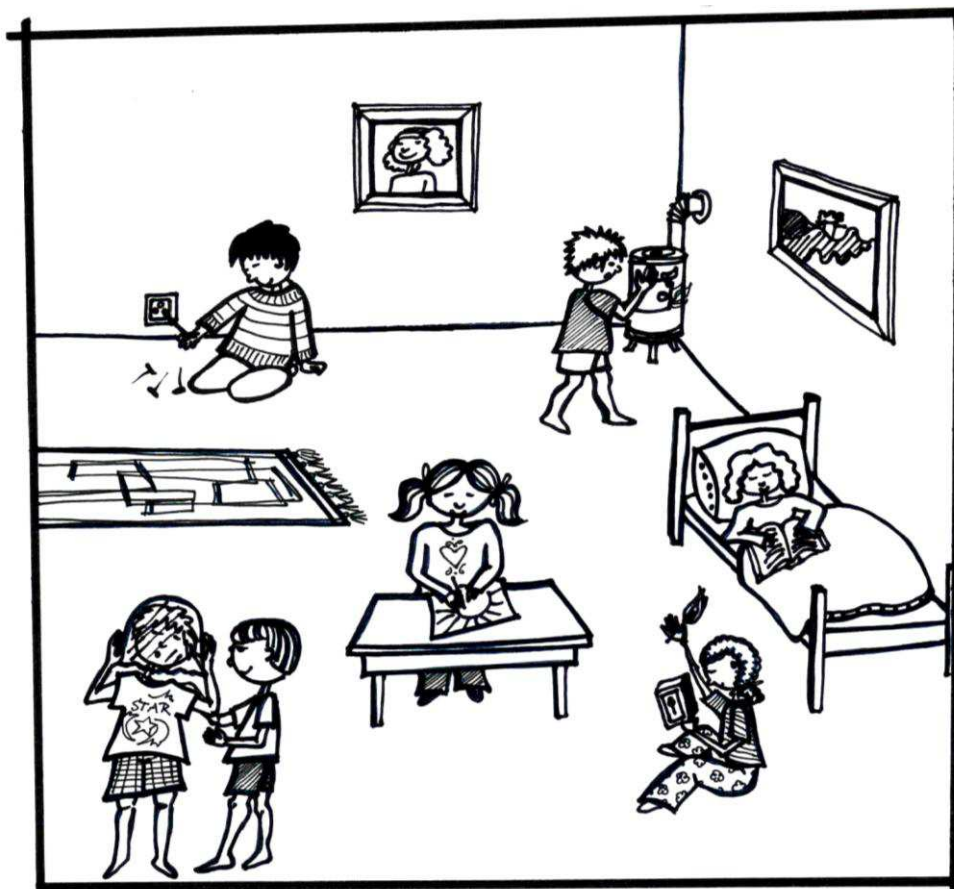

3. Vybarvte pouze děti, které se chovají tak, aby jim žádné nebezpeční nehrozilo.

Pojmenujte, jaká rizika dětem hrozí?

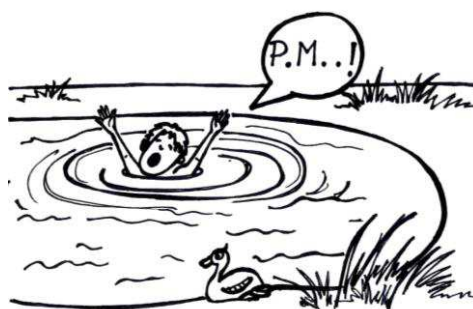
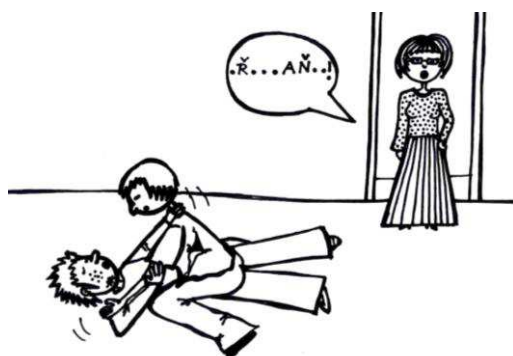
Chỉ tô màu những đứa trẻ mà cư xử của chúng không gây nguy hiểm.

Hãy nêu tên những nguy hiểm nào mà chúng có thể gây ra?

4. Doplňte chybějící hlásky ve frázích.

Hãy điền những chữ còn thiếu trong các từ.

Na ulici

Děti jsou stejně jako dospělí součástí silničního provozu. Když se pohybujeme po ulici, jsme *chodci* či *cyklisti*, někdy používáme dopravní prostředky (*auto, autobus, tramvaj, metro, vlak, kolo, motorka*). Ve větších městech je těchto dopravních prostředků hodně, a proto se často tvoří *zácpy*. Aby chůze i doprava byly bezpečné, musíme dodržovat dopravní pravidla a *značky*.

Po chodníku chodíme vpravo, stejně jako po vyznačeném *přechodu* při přecházení ulice. Je-li na přechodu *semafor*, přecházíme na zelenou. Na silnici, kde není *chodník*, jdeme po levém okraji čelem k protijedoucím vozidlům, aby nás *řidič* dobře viděl. Když není přechod vyznačen, přecházíme na přehledném místě.

Pokud využíváme městskou dopravu, musíme si zakoupit jízdenku např. v automatu, přímo u řidiče nebo v Praze i formou SMS zprávy. Když nebudete mít platnou jízdenku, můžete dostat od revizora *pokutu*.

Ve veřejných dopravních prostředcích musíme dodržovat určité zásady. Při nastupování počkáme, až všichni vystoupí. Při jízdě se držíme, abychom do cestujících nenaráželi. Nekřičíme, nejíme, nehrajeme na hudební nástroj, hlasitě netelefonujeme, nenaskakujeme za jízdy, neodhazujeme odpadky. Uvolníme své místo starším osobám, invalidům, těhotným a ženám s malými dětmi.

Trên đường phố

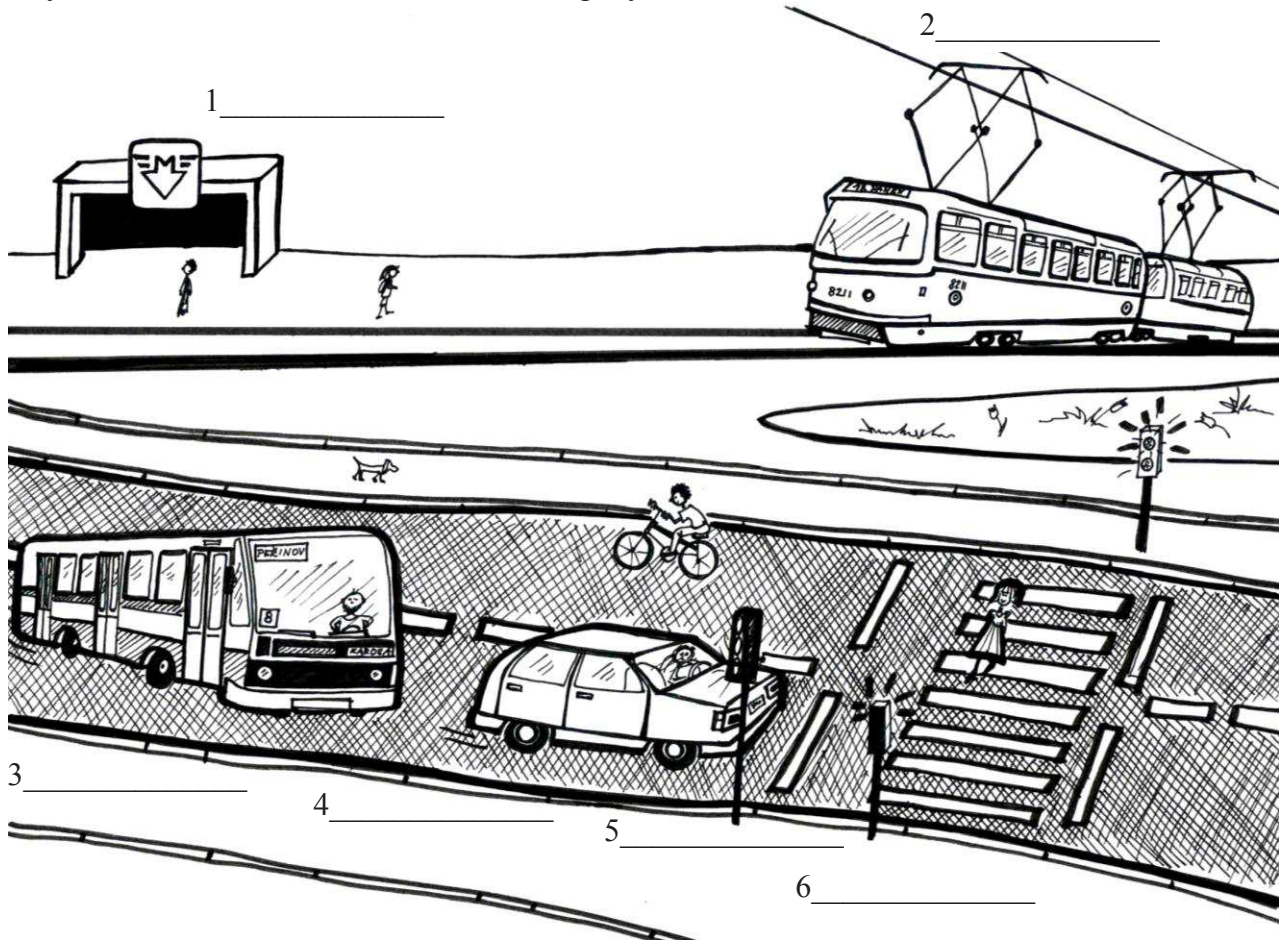
Trẻ em cũng như người lớn là một bộ phận của giao thông trên đường phố. Khi chúng ta đi lại trên đường phố, chúng ta là những *người đi bộ, đi xe đạp*, đôi khi chúng ta sử dụng các phương tiện giao thông (*ô tô, autobus, tàu điện, metro, tàu hỏa, xe đạp, xe máy*). Tại các thành phố lớn, các phương tiện này khá nhiều vì vậy thường có hiện tượng *ách tắc*. Để việc đi bộ và giao thông được đảm bảo an toàn, chúng ta buộc phải tôn trọng luật giao thông và các *tín hiệu*.

Đi bộ, ta đi về phía tay phải trên lề đường, cũng giống như khi đi trên các *vạch đường rẽ ngang* qua đường phố. Nếu như tại lối rẽ ngang có hệ thống *đèn tín hiệu*, thì chúng ta đi khi có đèn xanh. Trên những con đường lớn nơi không có *vĩa hè* thì ta đi bộ phía mép đường bên trái đối diện với xe đi ngược chiều, để *người lái xe* dễ trông thấy. Khi không có vạch rẽ ngang, ta đi qua đường ở chỗ có tầm nhìn rõ ràng.

Còn nếu ta sử dụng giao thông công cộng, ta bắt buộc phải mua vé xe, chẳng hạn tại các tủ bán vé tự động, mua trực tiếp của người lái xe, hoặc tại Praha có thể mua vé dưới hình thức SMS. Khi chúng ta không có vé, bạn có thể phải *nộp phạt* cho người thanh tra.

Trên các phương tiện giao thông công cộng chúng ta phải giữ đúng một số nguyên tắc nhất định. Khi lên xe ta phải chờ sau khi mọi người đã xuống hết. Trong khi xe chạy, ta phải tự nắm giữ để không ngã người vào hành khách. Không hò hét, không ăn uống trên xe, không mở nhạc, không nói to tiếng qua điện thoại, không nẩy nhót trên xe, không vứt rác bừa bãi. Ta phải biết nhường chỗ cho những người già cả, cho người tàn tật, phụ nữ có thai và trẻ nhỏ.

1. Doplňte slova k obrázkům. Pomůže vám úvodní text.
 Hãy điền các từ vào tranh. Bài văn ở trên sẽ gợi ý cho bạn.

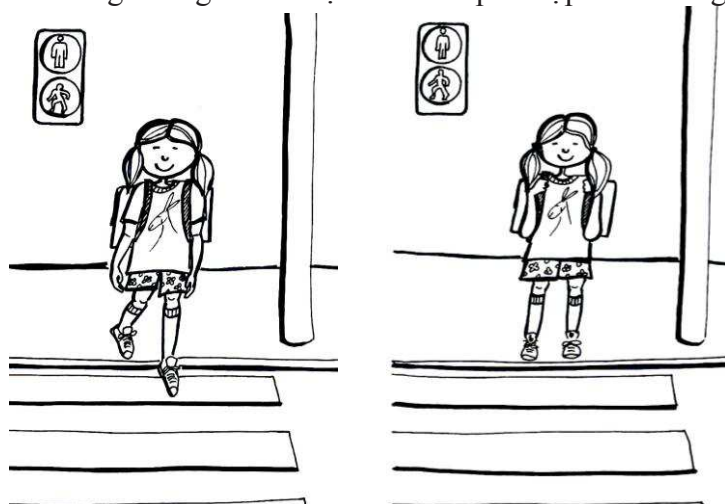

2. Červený a zelený signál

Đèn đỏ và đèn xanh

Prohlédněte si dobře oba obrázky. Vybarvěte podle situace na obrázku odpovídající barvou signál, který právě svítí na semaforu. Urovnejte písmena v rámečku a zjistěte, jestli jsou pod správným obrázkem.

Quan sát kỹ cả hai bức tranh. Hãy tô màu đèn hiệu được chiếu sáng phù hợp tình huống trên bức tranh. Xếp lại những chữ trong khung và xác định xem có phù hợp tình huống trong bức tranh.

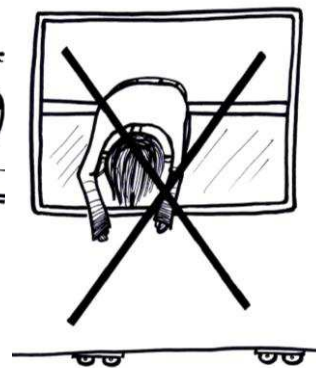
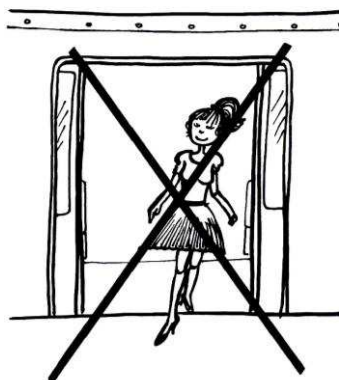
I D J

Ú T S J

3. Spojte fráze s obrázky.

Hãy ghép các câu với các tranh.

A) Ukončete nástup a výstup, dveře se zavírají.
C) Nemluvte za jízdy s řidičem.

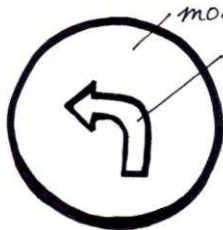
B) Neodhazujte odpadky.
D) Nenahýbejte se z oken.

4. Co znamenají značky? Spojte značky s větami a doplňte do značek barvy.

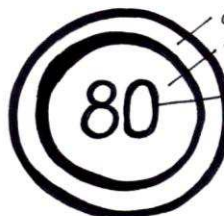
Các biển hiệu này có nghĩa là gì? Hãy ghép biển hiệu với các câu và tô màu cho chúng.

červená
černá

modrá
bílá

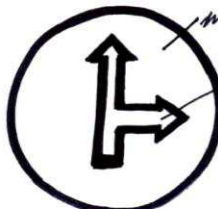
červená
bílá
černá

modrá
bílá

červená
bílá

modrá
bílá

červená
bílá
černá

modrá
bílá
černá

modrá
bílá

červená
bílá
černá

- A) Tady můžete parkovat.
- B) Jed'te doleva!
- C) Dálnice
- D) Přečhod pro chodce.
- E) Tam nesmíte jet na kole.
- F) Tam nesmíte!
- G) Jed'te rovně nebo doprava.
- H) Zde nesmíte otáčet auto!
- I) Omezení pro velká auta
- J) Smíte jet rychlostí nejvýše 80 km/hod.

V divadle

Malé děti chodí do divadla nejčastěji na *loutkové divadlo*. Nejznámějšími českými loutkami je Hurvínek a jeho tatínek Spejbl. V divadle můžeme shlédnout i *operu*, *muzikál* nebo klasickou *činohru*. V každém větším městě najdeme menší nebo větší divadlo, ale naše nejvýznamnější divadlo se nachází v Praze a jmenuje se Národní divadlo. Bylo postaveno z peněžních darů českého lidu v druhé polovině 19. století.

Do divadla chodíme vždy slavnostně oblečení a včas. *Lístky* kupujeme většinou předem v *předprodeji* v *pokladně* divadla nebo přes internet. Před samotným vstupem do sálu si odložíme kabáty a bundy v *šatně*. Lístky nám zkontroluje paní *uvaděčka*, která nám poradí, kam se máme usadit. Pokud sedíme uprostřed, do řady vstupujeme vždy čelem k sedícím. Do řady sedadel vstupuje jako první muž. Žena sedí vždy po jeho pravici. Jestliže by však měla žena sedět na kraji řady, sedne si na její místo muž. V divadle si můžeme koupit i *program* celého představení.

V divadle mluvíme tlumeně a po začátku představení již mlčíme, nenakláníme k sobě hlavy a v žádném případě nešustíme pytlíky od bonbónů. Samozřejmostí je vypnutý mobilní telefon. O přestávce máme možnost občerstit se, prohlédnout si foyer. Na konci představení vždy zatleskáme.

Trong nhà hát

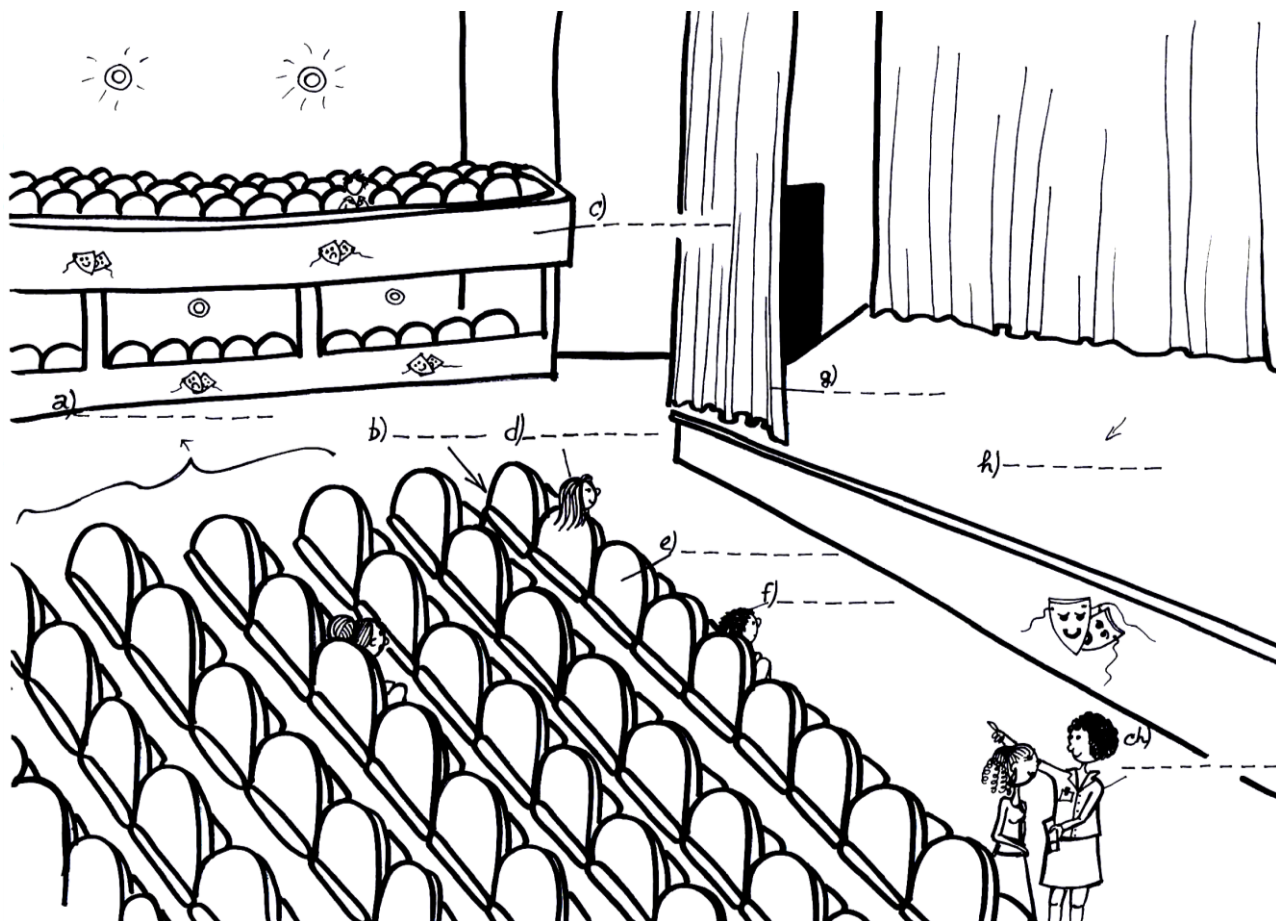
Các em nhỏ tuổi thường hay đến *Nhà hát múa rối*. Con rối nổi tiếng nhất của Tiệp là cậu bé Hurvínek và ông bố Spejbl. Trong nhà hát chúng ta có thể xem *opera*, *biểu diễn nhạc kịch nói cổ điển*. Ở mỗi thành phố lớn đều có nhà hát hoặc nhỏ hơn hoặc lớn hơn, nhưng nhà hát quan trọng nhất có tên là *Nhà hát dân tộc*, tại thủ đô Praha. Nhà hát này được xây dựng từ tiền quyên góp tự nguyện của nhân dân Tiệp vào nửa hai thế kỷ 19.

Đi xem hát bao giờ chúng ta cũng ăn mặc trang trọng và đi đúng giờ. *Vé* phần lớn ta có thể mua trước tại các *quầy bán vé trước* của nhà hát hoặc qua internet. Trước khi vào phòng xem hát, ta cởi áo măng tô cũng như áo khoác ngắn, gửi tại *phòng gửi quần áo*. *Vé* xem hát được người soát vé kiểm tra và hướng dẫn chỗ ngồi cho chúng ta. Nếu chỗ ngồi của chúng ta ở giữa hàng ghế, bao giờ chúng ta cũng đi quay mặt về phía người ngồi trước. Bước vào hàng ghế, đàn ông đi đầu. Phụ nữ bao giờ cũng ngồi ghế bên tay phải. Nếu trường hợp chỗ ngồi của người phụ nữ ở ngoài lề thì người đàn ông tự động đổi chỗ cho người phụ nữ ngồi vào trong. Tại nhà hát ta có thể mua *chương trình* đối với toàn bộ buổi biểu diễn.

Trong nhà hát chúng ta nói năng khẽ khàng và khi cuộc biểu diễn bắt đầu thì mọi người im lặng, đầu không nghiêng ngả ghé sát vào nhau và trong bất cứ trường hợp nào chúng ta không gây xì xào bởi các túi đựng kẹo. Đương nhiên là tắt máy điện thoại di động. Trong giờ giải lao ta có điều kiện dùng giải khát và ngắm nhìn gian sảnh của nhà hát. Kết thúc cuộc biểu diễn bao giờ chúng ta cũng vỗ tay.

1. Napište slova z nabídky k obrázkům.
Hãy viết những từ cho sẵn vào trong tranh.

Jeviště, hlediště, sedadlo, balkon, řada, divák, divačka, opona, uvaděčka

Vánoce

Vánoce jsou v křesťanské tradici oslavou narození Ježíše Krista. V Česku je za vrchol Vánoc považován Štědrý den, to je 24. prosinec. Tomu předchází období čtyř týdnů, kterému se říká *advent*. V této době pečeme vánoční *cukroví*, uklízíme byt, nakupujeme a vyrábíme *dárky*.

Typickým symbolem Vánoc je *betlém*, který vyobrazuje Svatou rodinu. Právě narozený Ježíš leží v chlévě na seně v jesličkách a jeho rodiče Panna Maria a Josef o něj pečují. Pastýři a orientální Tři králové přinášejí dary.

Lidé si do domácností kupují *stromečky*, které zdobí ozdobami a svíčkami a pod který kladou dárky. Na Štědrý den se schází celá rodina na slavnostní večeři, která se tradičně skládá z *rybí polévky, bramborového salátu a smaženého kapra*. Po večeři bývá zvykem rozbalovat vánoční dárky, které dětem v českých zemích přináší *Ježíšek*. Štědrý den tradičně vrcholí půlnoční mší, na které se zpívají *koledy* (např. Narodil se Kristus Pán).

Rodiny slaví tyto svátky radosti a klidu návštěvami svých blízkých, dívají se na pohádky a když napadne sníh a mrzne *sánkují a bruslí*.

Na poslední den v roce připadá Silvestr, to je 31. prosinec. Odpočítávají se poslední minuty starého roku a nový rok se přivítá přípitkem, často šampaňským. O půlnoci se odpaluje *ohňostroj*.

Lễ giáng sinh

Lễ giáng sinh là thuộc về truyền thống Cơ đốc giáo, đây là lễ mừng ngày sinh của Đức chúa Giê-su. Tại Tiệp, đỉnh cao của lễ này được coi là Ngày hào phóng - tức là ngày 24 tháng 12. Thời gian trước đó bốn tuần lễ tục gọi là advent. Trong quãng thời gian này, người ta làm các loại *bánh ngọt*, dọn dẹp nhà cửa, mua sắm và chuẩn bị *tặng phẩm*.

Hình ảnh tiêu biểu của Lễ giáng sinh là *bétlêhem*, nó thể hiện không khí một gia đình thiêng liêng. Đức chúa Giê-su sinh ra trong máng cỏ và được bố mẹ là Bà Maria và ông Jôzef chăm sóc. Trẻ mục đồng và Ba vị vua từ phương đông mang quà tới cho.

Mọi người thì mua về nhà các cây thông nhỏ để trang trí cùng với những ngọn nến và phía dưới gốc thông đặt quà. Vào Ngày hào phóng cả gia đình sum họp trong bữa ăn tối thịnh soạn mà truyền thống là *xúp cá, sa-lat khoai tây và cá chép rán*. Theo tục lệ, sau bữa ăn tối mọi người mở quà Nô-en mà đối với trẻ em ở Tiệp người ta gọi đó là quà của Ông già Nô-en. Ngày hào phóng theo truyền thống kết thúc bằng Lễ mi-sa vào lúc nửa đêm, người ta hát những bài *kólêda* (để ngợi ca Đức Giê-su ra đời).

Các gia đình ăn tết vui vẻ, ẩm cúng bằng việc những người thân thăm viếng lẫn nhau, xem phim cổ tích và khi nhìn thấy ngoài trời tuyết rơi và đóng băng họ đua nhau trượt tuyết và trượt băng.

1. Doplňte chybějící hlásky ve slovech. Náповědu hledejte v textu nahoře.

Hãy điền những chữ còn thiếu trong từ. Tìm lời giải đáp trong bài văn ở trên.

- A) __ ár __ y
- B) st __ o __ eč __ k
- C) c __ kr __ v __
- D) o __ ňo __ t __ oj
- E) __ o __ le __ y
- F) Je __ íš __ k

2. Spojte data s názvy českých vánočních svátků. Na které dny připadají svátky letos?
 Hãy ghép ngày với tên các ngày lễ Noel của Tiệp. Những ngày lễ năm nay rơi vào ngày nào?

24. prosince	Nový rok	.....
25. prosince	Štědrý den	pátek
26. prosince	Silvestr	.....
31. prosince	1. svátek vánoční-Boží hod	.....
1. ledna	2. svátek vánoční-Štěpán	.....

3. Doplňte názvy osob k obrázkům. Kdo nese největší, menší a nejmenší dárek?
 Hãy điền tên người trong bức tranh. Ai mang đến quà to nhất, bé hơn và bé nhất?

Je zvykem, že v podvečer 5. prosince obchází rodiny s dětmi **Mikuláš s čerty a anděly**. Andělé s Mikulášem roznášejí dárky, čerti se starají o symbolické trestání a strašení zlobivých dětí. Když děti řeknou nějakou básničku nebo zazpívají písničku, dostanou malý dárek v podobě různých pamlsků (čokoládu, ovoce, sušenky,...)

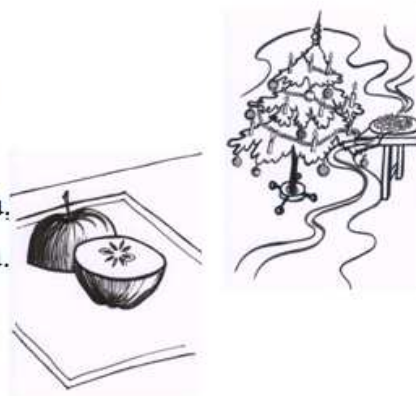
Theo tục lệ, vào buổi tối ngày 5.12 thánh Nicolas cùng với quỷ và thiên thần đến thăm các gia đình có trẻ con. Các thiên thần cùng với thánh Nicolas thì phát quà, còn quỷ thì chịu trách nhiệm phạt làm phép và nạt dọa những đứa trẻ hư. Khi mà trẻ con đọc một bài thơ hoặc hát một bài hát, chúng sẽ nhận được một món quà nhỏ là những đồ ngon lành (như kẹo sôcôla, trái cây, bánh, ...)

4. Naučte se známou českou vánoční básničku. Spojte sloky básničky s obrázky.
 Hãy học bài thơ Noel quen thuộc của Tiệp. Ghép các vãn của bài thơ với tranh vẽ.

Vánoční stromeček

Vánoční stromeček zavoněl v pokoji,
 maminka u stolu jablíčko rozkrojí.
 A když ho rozkrojí, uvidím hvězdičku,
 co byla schovaná v červeném jablíčku.

Velikonoce

Velikonoce jsou nejvýznamnějším křesťanským svátkem, který je oslavou zmrtvýchvstání Ježíše Krista. Svátky se slaví týden po prvním jarním úplňku. Tyto dny mají tradiční jména: Zelený čtvrtek, Velký pátek, Bílá sobota, Boží hod velikonoční a Velikonoční pondělí.

Mezi velikonoční symboly patří *beránek*, *kříž*, *vajíčka* (symbol nového života), *zajíček*. Byty se zdobí jarními květinami (prvosenka, sněženka, bledule,...) a naklíčeným obilím. Pečou se *mazance*, malují se *kraslice*, barví a zdobí se *vajíčka* a chlapci pletou pomlázky.

V Česku je prastarou tradicí hodování a pomlázka. V době vzkříšení se v některých rodinách drží *půst* – nejí se maso. Na Velikonoční pondělí ráno muži a chlapci chodí po domácnostech svých známých a šlehají ženy a dívky pomlázkou zdobenou barevnými stužkami, aby byly celý rok zdravé. Podle tradice muži při hodování pronášejí *koledy*. Nejznámější velikonoční koledou je tato krátká říkanka: "*Hody, hody doprovody, dejte vejce malovaný, nedáte-li malovaný, dejte aspoň bílý, slepička vám snese jiný...*". V některých částech Česka mohou ženy pomlázku oplatit odpoledne, kdy vylívají na muže a chlapce kbelíky studené vody.

Lễ phục sinh

Phục sinh là ngày lễ quan trọng nhất của đạo Cơ-đốc, ngày này người ta mừng chúa Giê-su đã trở về từ cõi chết. Ngày lễ này kéo dài cả tuần lễ kể từ khi mặt trăng mùa xuân tròn. Ngày lễ có những tên gọi theo truyền thống: Ngày thứ năm xanh, thứ sáu lễ lớn, thứ bảy trắng, tiệc đức chúa Trời mừng lễ phục sinh, và Ngày thứ hai phục sinh.

Trong số những biểu tượng của lễ phục sinh có *con cừu non*, *thánh giá* và *quả trứng* (biểu tượng cuộc sống mới), *con thỏ*. Nhà cửa được trang trí bằng các loài hoa xuân (hoa vàng prvosenka, hoa tuyết sněženka, hoa bông sữa bledule...) và lúa mì nảy mầm. Người ta nướng bánh mazance, vẽ trứng phục sinh, tô màu và trang trí các quả trứng, các chàng trai thì tết roi mây.

Ở Tiệp, có một truyền thống từ rất xa xưa là ăn tiệc và vào thời điểm hồi sinh. Một số gia đình giữ tục lệ *kiêng* không ăn thịt. Vào sáng thứ hai phục sinh đàn ông và thanh niên đến các gia đình quen thân và mang những chiếc roi tết bằng loại mây, đầu roi có trang trí bằng vải màu, quất yêu vào váy phụ nữ như một cử chỉ cầu mong sức khỏe cho cả năm. Theo truyền thống, các chàng trai vừa quất roi, vừa hát *kôlêđa*. Những bài kôlêđa vào dịp lễ phục sinh quen thuộc nhất là những câu về ngắn gọn: „*Tiệc mừng tiệc vui - Tiệc đòi trứng vẽ - Cô nào không có trứng vẽ - ta lấy quả trứng trắng tron – rồi gà mái sẽ đẻ thêm trứng mới...*“. Ở một số vùng trên đất Tiệp, có tục lệ mãi tới chiều các chị mới đáp lại bằng cách té cả xô nước lạnh vào các chàng trai.

1. Doplňte následující věty.

Hãy hoàn tất các câu sau.

mazance / vajíčka / prvosenka / pomlázku / koledu / Velikonoce

- A) Svátky jara se nazývají _____ .
- B) Chlapci si z proutků pletou _____ .
- C) S pomlázkou pak chodí na _____ .
- D) O Velikonocích pečeme _____ .
- E) Hlavním znakem jsou malovaná _____ .
- F) Jarní květina se jmenuje _____ .

2. Zeleně vybarvěte slova, která nějak souvisí s Velikonocemi.

Červeně vybarvěte slova, která nějak souvisí s Vánoce.

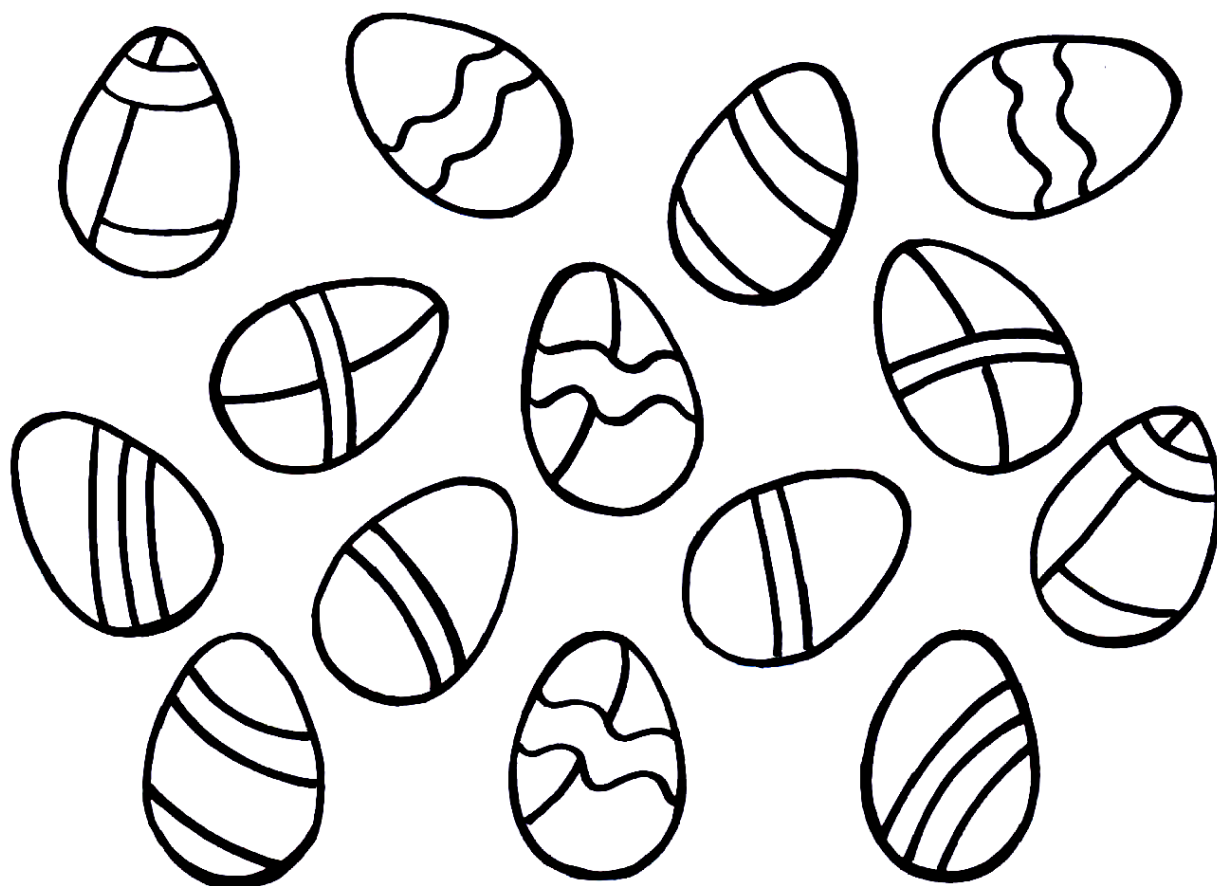
Tô màu xanh những từ liên quan đến Lễ phục sinh.

Tô màu đỏ những từ liên quan đến Lễ giáng sinh.

betlém	beránek	vajíčko	čert
pomlázka	mazanec	proutek	koleda
kuřátko	slepička	vánočka	prskavka
kraslice	jaro	zajíček	silvestr

3. Najděte vždy stejnou dvojici vajíček. Vajíčka spojte čarou a vybarvěte je stejně.

Hãy tìm những cặp trứng giống nhau. Nối chúng lại bằng vạch và tô màu giống nhau.

Fráze

Představování

Znáš Janu? – Ano, znám./Ne, neznám.

Kolik ti/Vám je let? – Je mi...

Kdy ses narodil/narodila? – Narodil/a jsem se...

Kde jsi/jste se narodil? Narodil jsem se v...

Odkud jsi/jste? – Jsem z....

Kde bydlíš/bydlíte? – Bydlím v...

Jak dlouho jsi v České republice? – V České republice jsem...

Jaké je tvoje/Vaše telefonní číslo? – Moje telefonní číslo je...

Jaká je tvoje/Vaše emailová adresa? – Moje emailová adresa je ...(@=zavináč, . = tečka)

Pozdravy

Dobré ráno.

Dobrý den.

Dobrý večer.

Ahoj.

Čau.

Nazdar.

Jak se máš/máte? – Dobře, děkuju. A ty/vy?

Prima./Fajn./Docela dobře./Nic

moc./Špatně.

Na shledanou.

Mějte se hezky.

Dobrou noc.

Hezký víkend.

Kouzelná slova

Děkuju./Děkuji.Děkuju mockrát. – Není zač./Prosím.

Mrzí mě to. – To je v pořádku.

Je mi to líto. – Nic se nestalo.

Jak se řekne...?

Co znamená...?

Jak se řekne česky...?

Můžete to prosím zopakovat?

Půjč/půjčte mi prosím tě/Vás...

Rozumíte?

Jak se to hláskuje?

Promiň/promiňte, že jdu pozdě.

Ohlídej/te mi to prosím.

S dovolením, prosím.

Mluvte nahlas, prosím.

Můžeš mi prosím půjčit...

Rodina

Kdo je to? – To je můj/moje...

Co dělá tvoje máma? – Máma je

Giới thiệu

Cậu có quen Jana không? - Có, mình quen - Không, mình không quen.

Bạn bao nhiêu tuổi? Năm nay tôi...

Bạn sinh năm nào? Tôi sinh năm...

Bạn sinh trưởng tại đâu? Mình sinh trưởng tại...

Bạn người nước nào? Tôi người...

Bạn đang ở đâu? Mình đang ở tại...

Bạn đã sống ở Cộng hòa Séc lâu chưa? Tôi đã sống tại CH Séc...

Số điện thoại của bạn thế nào? Số điện thoại của tôi là...

Địa chỉ e-mail của bạn thế nào? Địa chỉ e-mail của tôi... (@ = a còng, . = chấm)

Lời chào

Xin chào bạn

Xin chào bạn

Chào bạn

Chào!

Chào!

Chào!

Bạn có khỏe không? Cảm ơn, mình khỏe. Thế còn bạn? Tuyệt vời. Nói chung là tốt. Không lấy gì làm khá lắm. Tồi.

Tạm biệt

Chúc bạn khỏe

Chúc ngủ ngon

Chúc những ngày nghỉ đẹp.

Những lời kỳ diệu

Cảm ơn / Tôi cảm ơn. Cảm ơn nhiều lắm. - Dạ, không có gì.

Tôi lấy làm ân hận. - Không sao.

Tôi rất ân hận. - Không có chuyện gì.

Cái này gọi là...?

Thế nghĩa là...?

Tiếng Tiệp gọi là gì? Tiếng Tiệp nói thế nào?

Cô, thầy có thể nhắc lại được không?

Cô/ bác cho cháu mượn...

Cô/ bác có hiểu không?

Đánh vần nó thế nào ạ?

Tôi xin lỗi, đến muộn. Cháu xin lỗi, đến muộn.

Cháu nhờ cô, chú trông hộ.

Cháu xin phép

Cô, chú nói to lên

Cô, chú có thể cho cháu mượn...

Gia đình

Ai đây? Đây là ... tôi

Mẹ cháu làm gì? - Mẹ cháu là người bán hàng/ kinh

prodavačka/podnikatelka/...

Co dělá tvůj táta? – Táta je prodavač/podnikatel/dělník/...

Mám radost, že tě vidím.

Všechno nejlepším!

Blahopřeju.

Brzo se uzdrav/uzdravte.

Dobrou chuť! –

Děkuju./Nápodobně./Tobě/Vám taky.

Upřímnou soustrast.

Uklid' si pokoj.

Vyčisti si zuby!

Umyj si ruce!

Mám tě ráda.

Nenávidím tě.

Škola

Kdo dnes chybí? – Dnes chybí...

Pamatuješ si... – Ano, pamatuju./Ne, nepamatuju.

Umíš už číst? – Ano, umím. Ne, neumím.

Víš/víte to? – Ano, vím./Ne, nevím.

Nech toho!

Pojd'/te k tabuli.

Otevři/ete si učebnici na straně...

Otevři okno./Zavři okno.

Vrať/te se na své místo.

Dávej/te pozor!

Nekřič/nekřičte!

Hurá!

Vstaňte!

Sedněte si!

Pokračuj/pokračujte dál!

Přečti větu!

Pracuj/te samostatně/ve dvojicích/ve skupinách.

Namaluj/te...

Přilep/te...

Sestav/te...

Spoj/te...

Vystřihni/ete

Škrtni/ete

Zakroužkuj/te

Zkus/te to znovu.

Pospěš/te si.

To je dobře./To je špatně.

Ještě nezvonilo.

Krizové situace

Co se děje? – Nic se neděje.

Co se stalo? – Nic se nestalo.

Co chceš dělat?

doanh...

Bố cháu làm gì? - Bố cháu bán hàng/ làm kinh doanh / công nhân.

Tôi vui mừng được gặp cháu.

Chúc mọi điều tốt lành!

Xin chúc mừng.

Chúc cháu chóng bình phục.

Chúc ăn ngon! –

Xin cảm ơn. Cũng chúc bạn ăn ngon.

Tôi chân thành chia buồn.

Cháu dọn dẹp phòng ngủ.

Đánh răng đi!

Rửa tay đi!

Anh thích em.

Tôi căm ghét anh.

Trường học

Hôm nay ai vắng mặt? Hôm nay bạn ... vắng mặt.

Em có nhớ là... Vâng, em nhớ ạ. Không, em không nhớ.

Em đã biết đọc chưa? Vâng, em có biết. Không, em chưa đọc được.

Em có biết điều đó không? Vâng, em có biết. Không, em không biết.

Em hãy thôi đi!

Mời em lên bảng.

Em mở sách giáo khoa, trang...

Em mở cửa sổ ra. Em đóng cửa sổ lại

Em trở về chỗ.

Em hãy chú ý!

Không được hò hét!

Hoan hô!

Các em đứng dậy!

Các em ngồi xuống!

Em/ các em hãy tiếp tục!

Em hãy đọc câu ấy lên!

Em/các em hãy tự làm một mình/ làm hai người / làm chung cả nhóm

Em hãy vẽ...

Em hãy gián lên...

Sắp xếp lại với nhau

Nổi lại

Cất rời ra

Gạch xóa đi

Khoanh vòng tròn

Em thử làm lại lần nữa

Nhanh lên, khẩn trương lên.

Thế là được. Thế là sai rồi.

Chuông vẫn chưa kêu.

Tình huống nguy kịch

Có chuyện gì xảy ra? Không có gì xảy ra.

Có chuyện gì đã xảy ra? Không có gì xảy ra cả.

Bạn định làm gì?

Máš strach? – Ano, mám strach./Ne, nemám strach.
Neboj/te se.
Dej/te pozor!
Pozor, uteč/utečte!
Zastavte!
Jsi/jste v pořádku? Ano, jsem./Ne, nejsem.
Máš/máte problém? – Ano, mám problém./Ne, nemám problém.
Je někdo zraněn? – Ano./Ne.
Mimo provoz.
Porucha.

Česká republika

Jsi/jste cizinec/cizinka? – Jsem/nejsem cizinec.

Prší! Sněží! Mží! Mrzne!
Je mokro.
Je sucho.

Doprava

Kolik stojí lístek?
Jak daleko je...?
Chcete zpáteční nebo jednoduchou jízdenku?
Kde musím přestoupit?
V kolik hodin jede vlak/autobus do...
Kam jdeš/jdete? – Jdu do školy/do kina/do obchodu/do banky.
Kam jedeš/jedete? – Jedu do ...
Ujel mi autobus/vlak.
Postupujte dále do vozu.
Uvolněte výhled řidiči.
Máte tu volno? – Ano./Promiňte, je tu obsazeno.
Šťastnou cestu!

V divadle

Chcete si zamluvit vstupenku? – Ano, chci.
Chcete lístky do přední řady? – Je mi to jedno.
Jak dlouho trvá představení?
Je vyprodáno.
Předprodej začíná v...

Korespondence a telefonování

Jaká je tvoje/Vaše adresa. – Moje adresa je...
Jak se to píše? – Píše se to...
Můžete mi to prosím napsat?

Krásný pozdrav z výletu/z dovolené/z prázdnin posílá + podpis

Em có sợ không? - Có, em sợ lắm. Không, em không sợ.
Bạn đừng lo sợ.
Bạn hãy chú ý!
Chú ý, chạy đi!
Hãy ngừng lại!
Em có việc gì không? Không ạ. Có ạ.
Em có vấn đề gì không? Có, em có vấn đề. Không, em không có vấn đề gì?
Có ai bị thương không? Có / không
Không hoạt động.
Bị hỏng.

Cộng hòa Séc

Anh / Chị là người nước ngoài? Vâng, tôi là người ngoại quốc. Không, tôi không phải là người ngoại quốc.
Trời mưa! Tuyết rơi! Có mây mù! Lạnh cóng!
Trời ẩm ướt.
Trời khô ráo.

Giao thông

Giá bao nhiêu một vé?
Đến ..... cách bao xa?
Bạn muốn vé khứ hồi hay vé một chiều?

Tôi cần chuyển tàu ở đâu?
Mấy giờ thì có tàu hỏa / ô tô bus đi.....
Em muốn đi đâu? - Tôi cần đến trường / đi xem chiếu phim / đến cửa hàng / đến ngân hàng.
Em đi đâu? - Tôi đến ....
Tôi bị nhỡ xe bus / nhỡ tàu hỏa.
Mời em tiếp tục lên xe
Anh đừng chắn tầm nhìn của lái xe.
Chỗ này có ai ngồi chưa? Chưa / xin lỗi đã có người ngồi.
Chúc chuyến đi may mắn!

Trong nhà hát

Ông muốn đặt vé trước không? Có, tôi muốn.
Ông có thích vé hàng đầu không? - Thế nào cũng được.
Cuộc biểu diễn khoảng bao lâu?
Vé bán hết rồi.
Phòng bán vé trước mở cửa lúc ...

Trao đổi thư tín và điện thoại

Địa chỉ của bạn thế nào? - Địa chỉ của tôi là ...
Viết như thế nào? - Viết là ...
Anh có thể viết hộ tôi được không?

Xin gửi lời chào từ cuộc tham quan / từ chuyến đi phép / từ cuộc nghỉ hè + chữ ký.

<p>Podepiš/podepište se tady. Dostal/a jsi můj dopis/pohled? Všechno nejlepší k Tvým/Vaším narozeninám/jmeninám přeje + podpis Vše nejlepší k Tvému/Vašemu svátku přeje + podpis Hodně štěstí, zdraví a lásky přeje + podpis</p> <p>Veselé Vánoce a šťastný nový rok... přeje + podpis Všechno nejlepší v novém roce přeje + podpis Slyšíš/Slyšíte mě? – Slyším tě/vás.</p> <p>Jsi/Jste tam? – Jsem tady. Nic neslyším! Moment. Přepojím/Spojím vás. Bohužel tady není. Chceš/Chcete nechat vzkaz? Můžeš/Můžete zavolat později? Můžu nechat vzkaz? Zavolám později. Po zaznění signálu zanechte prosím vzkaz. Nezavěšujte prosím. (Jste v pořadí.) Volané číslo neexistuje. Volaný účastník není dostupný.</p> <p>Jídlo a stolování Co si dáš? – Dám si... Co máš rád/a...? – Mám rád/a... Dobrou chuť! – Nápodobně. Na zdraví! Kolik chceš knedlíků? – Chci... Máš hlad? – Ano, mám./Ne, nemám.</p> <p>Můžu si přidat? To mi chutná./To mi nechutná.</p> <p>Čas Máš/máte čas? – Mám čas./Nemám čas. Jak dlouho to bude trvat? – To je na chvíli./To je nadlouho. Co je dnes za den? – Dnes je... Kdy se to stalo? – Stalo se to dnes/včera/před chvílí/před týdnem...</p> <p>Do kolika hodin máš školu? – Škola končí v... Stihneš to? – Ano, stihnu./Ne, nestihnu.</p>	<p>Xin bạn ký vào đây. Bạn có nhận được thư / bưu thiếp / của tớ không? Xin gửi bạn những lời chúc mừng tốt đẹp nhất nhân ngày sinh nhật + chữ ký. Xin gửi bạn những lời chúc mừng tốt đẹp nhất nhân ngày vui của bạn + chữ ký. Chúc hạnh phúc, sức khỏe và tình yêu + chữ ký.</p> <p>Chúc mừng Giáng sinh và năm mới hạnh phúc + chữ ký. Chúc năm mới mọi sự tốt lành + chữ ký.</p> <p>Bạn có nghe rõ tớ nói không? - Tớ nghe rõ.</p> <p>Bạn đang ở đây à? - Tớ đang nghe đây. Tôi không nghe gì cả. Chờ một lát. Tôi nói máy - Tôi nói máy cho bạn. Đáng tiếc, ông - bà ấy không có ở đây. Anh - chị muốn nhắn gì không? Anh - chị có thể gọi điện lại được không? Tôi có thể nhắn lại được không? Tôi sẽ gọi lại sau. Sau khi có tín hiệu bạn có thể nhắn tin. Đề nghị anh giữ máy (sắp đến lượt anh) Số máy gọi không có. Người ông - bà gọi không liên lạc được.</p> <p>Ăn uống và tiệc tùng Cậu dùng món gì? - Tớ dùng ... Anh/em thích ăn gì? – Anh/em thích món ... Chúc ăn ngon! Xin chúc bạn ăn ngon! Chúc sức khỏe Bạn muốn dùng mấy lát bánh? - Cho tôi ... Bạn đã đói chưa? - Tớ đang đói - Không đâu, tớ chưa đói. Tôi có thể lấy thêm được không? Tôi thấy ngon miệng / Tôi thấy không ngon</p> <p>Thời gian Cậu có rỗi không? - Có, tớ đang rỗi. - Tớ đang bận. Khoảng bao lâu thì được? - Chỉ một lát thôi mà / Phải lâu mới được. Hôm nay là ngày gì nhỉ? Hôm nay là ngày ... Chuyện xảy ra bao giờ vậy? - Chuyện xảy ra hôm nay / Xảy ra hôm qua / Vừa mới xảy ra / Xảy ra cách đây một tuần. Bạn học đến mấy giờ? - Giờ học kết thúc lúc ... Có kịp không? - Kịp đấy / Tôi không kịp.</p>
---	---